

PR

1580

43

Class PR 1580

Book .H3

Copyright N^o _____

COPYRIGHT DEPOSIT.

BEÓWULF.

I. TEXT:

Edited from *M. Heyne*

BY

JAMES ALBERT HARRISON,

PROFESSOR OF ENGLISH AND MODERN LANGUAGES IN WASHINGTON AND
LEE UNIVERSITY; AUTHOR OF "A HISTORY OF SPAIN,"
"A FRENCH SYNTAX," ETC., ETC.

BOSTON:

PUBLISHED BY GINN, HEATH, & CO.

1882.

1
BEÓWULF.

514
1532

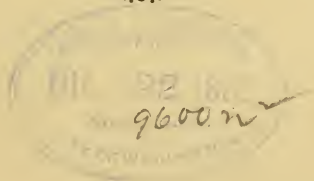
I. TEXT:

Edited from M. Heyne

BY

JAMES ALBERT HARRISON,

PROFESSOR OF ENGLISH AND MODERN LANGUAGES IN WASHINGTON AND
LEE UNIVERSITY; AUTHOR OF "A HISTORY OF SPAIN,"
"A FRENCH SYNTAX," ETC., ETC.

BOSTON:

PUBLISHED BY GINN, HEATH, & CO.

1882.

PR 1580
.H3

Entered according to Act of Congress, in the year 1882, by
JAMES ALBERT HARRISON,
in the office of the Librarian of Congress, at Washington.

NOTE.

THE present work, carefully edited from Heyne's fourth edition, (Paderborn, 1879), is designed primarily for college classes in Anglo-Saxon, rather than for independent investigators or for seekers after a restored or ideal text. The need of an American edition of "Beowulf" has long been felt, as, hitherto, students have had either to send to Germany for a text, or secure, with great trouble, one of the scarce and expensive English editions. Heyne's first edition came out in 1863, and was followed in 1867 and 1873 by a second and a third edition, all three having essentially the same text.

So many important contributions to the "Beowulf" literature were, however, made between 1873 and 1879 that Heyne found it necessary to put forth a new edition (1879). In this new, last edition, the text was subjected to a careful revision, and was fortified by the views, contributions, and criticisms of other zealous scholars. In it the collation of the unique "Beowulf" Ms. (Vitellius A. 15: Cottonian Mss. of the British Museum), as made by E. Kölbing in Herrig's *Archiv* (Bd. 56; 1876), was followed wherever the present condition of the Ms. had to be discussed; and the researches of Bugge, Rieger, and others, on single passages, were made use of. The discussion of the metrical structure of the poem, as occurring in the second and third editions, was omitted in the fourth, owing to the many controversies in which the subject is still involved. The present editor has thought it best to do the same, though, happily, the subject of Old English *Metrik* is undergoing a steady illumination through the labors of Schipper and others.

Some errors and misplaced accents in Heyne's text have been corrected in the present edition, in which, as in the general revision of the text, the editor has been most kindly aided by Prof. J. M. Garnett, late Principal of St. John's College, Maryland.

In the preparation of the present school edition it has been thought best to omit Heyne's notes, as they concern themselves principally with conjectural emendations, substitutions of one reading for another, and discussions of the condition of the Ms. Until Wülcker's text and the photographic fac-simile of the original Ms. are in the hands of all scholars, it will be better not to introduce such matters in the school room, where they would puzzle without instructing.

A *Glossary*, carefully translated from Heyne by the editor and Prof. Robert Sharp of the University of Louisiana, will, it is hoped, speedily follow the text as here presented.

For convenience of reference, the editor has added a head-line to each "fit" of the poem, with a view to facilitate a knowledge of its episodes.

WASHINGTON AND LEE UNIVERSITY,
LEXINGTON, VA., June, 1882.

DEDICATED
TO
PROFESSOR F. A. MARCH,
OF
LAFAYETTE COLLEGE, PA.

BEÓWULF.

I. THE PASSING OF SCYLD.

- H**WÁT! we Gár-Dena in gear-dagum
þeód-cyninga þrym gefrunon,
hú þá äðelingas ellen fremedon.
Oft Scyld Scêfing seeaðena þreátum.
5 monegum mægðum meodo-setla ofteáh.
Egsode eorl, syððan ærest wearð
feá-sceaft funden: he þás frôfre gebád,
weôx under wolenum, weorð-myndum ðáh,
ðð þät him æghwyle þára ymb-sittendra
10 ofer hron-ráde hýran scolde,
gomban gyldan: þät wás gôð cyning!
þäm eafera wás äfter cenned
geong in geardum, þone god sende
folce tó frôfre; fyren-þearfe ongeat,
15 þät hie ær drugon aldor-*leáse*
lange hwíle. Him þás lif-freá,
wuldres wealdend, worold-äre forgeaf;
Beówulf wás breme (blæd wíde sprang),
Scyldes eafera Scede-landum in.
20 Swá sceal *geong guma* góðe gewyrcean,
fromum feoh-giftum on fäder *wíne*,
þät hine on ylde eft gewunigen
wil-gesíðas, þonne wig eume,
leóðe gelæsten: lof-dædum sceal
25 in mægða gelhwære man geþeón.
Him þá Scyld gewát tó gescäp-hwíle
fela-hrôð fêran on freán wære;
hi hyne þá ätbæron tó brimes faroðe,

- swæse gesiðas, swá he selfa bád,
 30 þenden wordum weóld wine Scyldinga,
 leóf land-fruma lange áhte.
 Þær át hýðe stóð hringed-stefna,
 isig and útfûs, ädelinges fär;
 á-lêdon þá leófnæ þeóden,
 35 beága bryttan on bearm scipes,
 mærne be mäste. Þær wás mádma fela,
 of feor-wegum frätwa gelæded:
 ne hýrde ic cymlicor ceól gegyrwan
 hilde-wæpnum and heaðo-wædum,
 40 billum and byrnum; him on bearme lág
 mádma mänigo, þá him mid scoldon
 on flódes æht feor gewítan.
 Nalas hi hine lássan lácum teódan,
 þeód-gestreónum, þonne þá dydon,
 45 þe hine át frumsceafte forð onsendon
 ænne ofer ýðe umbor wesende:
 þá gyt hie him ásetton segen gylðenne
 heáh ofer heáfod, léton holm beran,
 geáfon on gár-secg: him wás geómor sefa,
 50 murnende móð. Men ne cunnon
 seggan tó sóðe sêle rædenne,
 háleð under heofenum, hwá þám hlæste onfêng.

II. THE HALL HEOROT.

- ÞA wás on burgum Beówulf Scyldinga,
 leóf leóð-cyning, longe þrage
 55 folcum gefræge (füder ellor hwearf,
 aldor of earde), óð þát him eft onwóð
 heáh Healfdene; heóld þenden lifle,
 gamol and gúð-reów, glæde Scyldingas.
 Þám feówer bearn forð-gerímed

- 60 in worold wōcun, weoroda ræswan,
 Heorogār and Hrōðgār and Hālgā til;
 • hȳrde ic, þāt Elan cwēn *Ongenþeówes wās*
 Heaðoscilfinges heals-gebedde,
 Þā wās Hrōðgāre here-spēd gyfen,
- 65 wīges weorð-mynd, þāt him his wine-māgas
 georne hȳrdon, ðð þāt seó geogoð geweðx,
 mago-driht micel. Him on mōd bearn,
 þāt heal-reced hātan wolde,
 medo-ārū micel men gewyrcean,
- 70 þone ylco bearn æfre gefrunon,
 and þær on innan eall gedælan
 geongum and ealdum, swyle him god sealde,
 buton folc-scare and feorum gumena.
 Þā ic wīde gefrāgn weore gebannan
- 75 manigre mægðe geond þisne middan-geard,
 folc-stede frātwan. Him on fyrste gelomp
 ādre mid yldum, þāt hit wearð eal gearo,
 heal-ārna mæst: scōp him Heort naman,
 se þe his wordes geweald wīde hāfde.
- 80 He beót ne ālēh, beāgas dælde,
 sine āt symle. Sele hlifade
 heáh and horn-geáp: heaðo-wylma bād,
 lāðan līges: ne wās hit lenge þā gen.
 þāt se ecg-hete āðum-swerian
- 85 āfter wāl-nīðe wācnan scolde.
 Þā se ellen-gæst earfoðlice
 þrage gefolode, se þe in þȳstrum bād,
 þāt he dōgora gehwam dreām gehȳrde
 hlūdne in healle; þær wās hearpan swēg,
- 90 swutol sang scōpes. Sāgde se þe cūðe
 frum-sceaft fira feorran ꝛeccan,
 cwād þāt se ālmihtiga eorðan worhte,
 wlite-beorhtne wang, swā wāter bebūgeð,
 gesette sige-hrēðig sunnan and mōnan

- 95 leóman tō leóhte land-būendum,
 and gefrātwade foldan sceátas
 leomum and leáfum; lif eác gesceóp
 cynna gehwylcum, þára þe cwice hwyrfað.
 Swá þá driht-guman dreámum lifdon
- 100 eádiglice, ðð þät ân ongan
 fyrene fremman, feónd on helle:
 wás se grimma gäst Grendel hâten,
 mære mearc-stapa, se þe môras heóld,
 fen and fâsten; fîfel-cynnes eard
- 105 won-sælig wer weardode hwile,
 siððan him scyppend forscrifen hâfde.
 In Caines cynne þone cwealm gewrâc,
 êce drihten, þás þe he Abel slôg;
 ne gefeah he þære fæhðe, ac he hine feor forwrâc,
- 110 metod for þý mâne man-cynne fram.
 þanon untydras ealle onwôcon,
 eotenas and ylfe and orenêas,
 swylce gigantas, þá wið gode wunnon
 lange þrage; he him þás leán forgeald.

III. GRENDEL'S VISITS.

- 115 GEWÂT þá neósian, syððan niht becom,
 heán hûses, hû hit Hring-Dene
 äfter beór-þege gebûn hâfdon.
 Fand þá þær inne ädelinga gedriht
 swefan äfter symble; sorge ne cûðon,
- 120 won-sceaft wera. Wiht unhælo
 grim and grædig gearo sôna wäs,
 reóc and rêðe, and on ræste genam
 þritig þegna: þanon eft gewât
 hûðe hrêmig tō hám faran,
- 125 mid þære wäl-fylle wîca neósan.

- þá wæs on uhtan mid ær-däge
 Grendles gûð-cræft gumun undyrne :
 þá wæs áfter wiste wôp up áhafen,
 micel morgen-swég. Mære þeóden,
 130 æðeling ær-gôð, unblíðe sût,
 þolode þryð-swyð, þegn-sorge dreáh,
 syððan hie þæs láðan lást sceáwedon,
 wergan gâstes ; wæs þæt gewin tó strang,
 láð and longsum. Nás hit lengra fyrst,
 135 ac ymb áne niht eft gefremede
 morð-beala máre and nô mearn fore
 fæhðe and fyrene ; wæs tó fâst on þám.
 þá wæs eáð-fynde, þe him elles hwær
 gerâmlícor ráste *sôhte*,
 140 bed áfter bûrum, þá him gebeácnod wæs,
 geságd sôðlice sweotolan táce
 heal-þegnes hete ; heóld hine syððan
 fyr and fâstor, se þám feónde átwand.
 Swá ríxode and wið rihte wan
 145 ána wið eallum, ôð þæt ídel stóð
 hûsa sélest. Wæs seó hwil micel :
 twelf wintra tíð torn geþolode
 wine Scyldinga, weána gehwelcne,
 sídra sorga ; forþam *syððan* wearð
 150 ylða bearnum undyrne eáð,
 gyddum geðmore, þátte Grendel wan
 hwíle wið Hrôðgár ;— hete-níðas wág,
 fyrene and fæhðe fela missera,
 singale sáce. sibbe ne wolde
 155 wið manna hwone mágenes Deníga
 feorh-bealo feorran, feó þingian,
 ne þær nænig witena wénan þorfte
 beorhtre bôte tó banan folmum ;
atol äglæca éhtende wæs,
 160 deorc deáð-scúa duguðe and geogoðe,

- seomade and syrede. Sin-nihte heóld
 mistige môras; men ne eunnon,
 hwyder hel-rûnan hwyrtum scríðað.
 Swâ fela fyrena feónd man-cynnes,
 165 atol ân-gengea, oft gefremede
 heardra hýnða; Heorot eardode,
 sinc-fâge sel sweartum nihtum
 (nô he þone gif-stól grêtan môste,
 mâððum for metode, ne his myne wisse);
 170 þät wäs wræc micel wine Scyldinga,
 môdes brecða. Monig-oft gesät
 rice tô rûne; ræd eahtedon,
 hwät swið-ferhðum sêlest wære
 wið fær-gryrum tô gefremmanne.
 175 Hwîlum hie gehêton ät härg-trafum
 wig-weorðunga, wordum bædon,
 þät him gâst-bona geóce gefremede
 wið þeód-þreáum. Swyle wäs þeáw hyra,
 hæðenra hyht; helle gemundon
 180 in môd-sefan, metod hie ne cûðon,
 dæda dêmend, ne wiston hie drihten god,
 ne hie hûru heofena helm hêrian ne cûðon,
 wuldres waldend. Wá bið þäm þe sceal
 þurh slíðne nîð sáwle bescûfan
 185 in fyres fäðm, frôfre ne wênan,
 wihte gewendan; wel bið þäm þe môt
 äfter deáð-däge drihten sêcean
 and tô fäder fäðmum freoðo wilnian.

IV. HYGELAC'S THANE.

- Swâ þá mæl-ceare maga Healfdenes
 190 singala seáð; ne mihte snotor häleð
 weán onwendan: wäs þät gewin tô swýð,
 láð and longsum, þe on þá leóde becom,

- nýd-wracu nîð-grim, niht-bealwa mæst.
 Þæt fram hám gefrūgn Higelāces þegn,
 195 gōð mid Geátum, Grendles dæda:
 se wās mon-cynnes mǣgenes strengest
 on þām dāge þysse lifes,
 iðele and eácen. Hêt him ŷð-lidan
 gōðne gegyrwan; cwæð he gûð-cyning
 200 ofer swan-råde sêcean wolde,
 mærne þeóden, þá him wās manna þearf.
 Ðone sîð-fāt him snotere ceorlas
 lyt-hwon lōgon, þeáh he him leóf wære;
 hwetton higerōfne, hæl sceáwedon.
 205 Hāfde se gōða Geáta leóða
 cempa gecorone, þára þe he cēnoste
 findan mihte; fiftena sum
 sund-wudu sōhte; secg wísade,
 lagu-crǣftig mon, land-gemyreu.
 210 Fyrst forð gewát: flota wās on ŷðum,
 bāt under beorge. Beornas gearwe
 on stefn stigon; streámas wundon
 sund wið sande; secgas bæron
 on bearm nacan beorhte frátwe,
 215 gûð-searo geatolic; guman út scufon,
 weras on wil-sîð wudu bundenne.
 Gewát þá ofer wæg-holm winde gefŷsed
 flota fāmig-heals fugle gelicost,
 oð þæt ymb ân-tîd oðres dōgores
 220 wunden-stefna gewaden hāfde,
 þæt þá lîðende land gesáwon,
 brim-clifu blīcan, beorgas steápe,
 sīde sæ-nássas: þá wās sund liden,
 eoletes ät ende. Þanon up hraðe
 225 Wedera leóde on wang stigon,
 sæ-wudu sældon (syrcean hrysedon,
 gûð-gewædo); gode þancedon,

- þás þe him f̄ð-lāde eáðe wurdon.
 þá of wealle geseah weard Scildinga,
 230 se þe holm-clifu healdan scolde,
 beran ofer bolcan beorhte randas,
 fyrð-searu f̄slicu; hine fyrwyt bræc
 mōd-gehygdum, hwät þá men wæron.
 Gewát him þá tō waroðe wicge rīdan
 235 þegn Hrōðgáres, þrymmum cwehte
 māgen-wudu mundum, meðel-wordum frāgn:
 “Hwät syndon ge searo-hābbendra
 “byrnum werede, þe þus brontne ceól
 “ofer lagu-stræte læðan cwōmon,
 240 “hider ofer holmas *helmas bæron?*
 “Ic wās ende-sæta, æg-wearde heöld,
 “þät on land Dena lādra nænig
 “mid scip-herge sceððan ne meahhte.
 “Nō her cūðlicor euman ongunnon
 245 “lind-hābbende; ne ge leáfnes-word
 “gūð-fremmendra gearwe ne wisson,
 “māga gemēdu. Næfre ic mārān geseah
 “eorla ofer eorðan, þonne is eówer sum,
 “secg on searwum; nis þät seld-guma
 250 “wæpnum geweorðad, nāfne him his wlite leóge,
 “ænlic an-s̄yn. Nu ic eówer sceal
 “frum-cyn witan, ær ge fyr heonan
 “leáse sceáweas on land Dena
 “furður fēran. Nu ge feor-būend
 255 “mere-līðende minne geh̄rað
 “ān-fealdne geþōht: ófest is sēlest
 “tō gec̄ðanne, hwanan eówre cyme syndon.”

V. THE ERRAND.

- HIM se yldesta andswarode,
 werodes wisa word-hord onleác :
- 260 “ We synt gum-cynnes Geáta leóde
 “ and Higeláces heorð-geneátas.
 “ Wäs mīn fāder folcum gecýðed,
 “ ädele ord-fruma Ecgþeów hāten ;
 “ gebād wintra worn, ær he on weg hwurfe,
- 265 “ gamol of geardum ; hine gearwe geman
 “ witena wel-hwyle wīde geond eorðan. —
 “ We þurh holdne hige hlāford þinne,
 “ sunu Healfdenes, sēcean cwōmon,
 “ Icód-gebyrgean : wes þu ūs lārena gōd !
- 270 “ Habbað we tō þām mæran micel ærende
 “ Deniga freán ; ne sceal þær dyrne sum
 “ wesan, þās ic wēne. Þu wāst, gif hit is,
 “ swā we sōðlice seegan hýrdon,
 “ þæt mid Seyldingum sceaða ic nāt hwyle,
- 275 “ deógol dæd-hata, deorcum nihtum
 “ eáweð þurh egsan uncūðne nīð,
 “ hýnðu and hrā-fyl. Ic þās Hrōðgār mæg
 “ þurh rūmne sefan ræd gelæran,
 “ hū he frōd and gōd feónd oferswýðeð,
- 280 “ gyf him ed-wendan æfre scolde
 “ bealuwa hisigu, bōt eft euman
 “ and þa cear-wylmas cōlran wurðað ;
 “ oððe ā syððan earfoð-þrage,
 “ þreá-nýd þolað, þenden þær wunað
- 285 “ on heáli-stede hūsa sēlest.”
 Weard mædelode, þær on wicge sāt
 ombeht unforht : “ Æghwāðres sceal
 “ scearp scyld-wiga gescād witan,
 “ worda and worca, se þe wel penceð.

- 290 “ Ic þæt gehýre, þæt þis is hold weorod
 “ freán Scyldinga. Gewítað forð beran
 “ wæpen and gewædu, ic eów wísige:
 “ swylce ic magu-þegnas míne háte
 “ wið feónða gehwone flotán eówerne,
- 295 “ niw-tyrwedne nacan on sande
 “ árum healdan, ðð þæt eft byreð
 “ ofer lagu-streámas leófne mannan
 “ wudu wunden-hals tó Weder-mearce.
 “ Gûð-fremmendra swylcum gifeðe bið,
- 300 “ þæt þone hilde-ræs hál gedígeð.”
 Gewiton him þá fêran (flota stille bád,
 seomode on sále síd-fáðmed scyp,
 on ancre fást); eofor-líc sciónon
 ofer hleór-beran gehroden golde
- 305 fâh and fýr-heard, ferh wearde heóld.
 Gûðmóde grummon, guman onetton,
 sigon ätsomne, ðð þæt hy sâl timbred
 geatolic and gold-fâh ongytan mihton;
 þæt wäs fore-mærost fold-búendum
- 310 receda under roderum, on þäm se ríca bád;
 lixte se leóma ofer landa fela.
 Him þá hilde-deór hof módigra
 torht getæhte, þæt hie him tó mihton
 gegnum gangan; gûð-beorna sum
- 315 wicg gewende, word äfter cwäð:
 “ Mæl is me tó fêran; fäder alwalda
 “ mid ár-stafum eówic gehealde
 “ síða gesunde! ic tó sæ wille,
 “ wið wráð werod wearde healdan.”

VI. BEÓWULF'S SPEECH.

- 320 STRÆT wæs stân-fâh, stîg wîsode
 gumum ätgädere. Gûð-byrne scân
 heard hond-locen, hring-îren scîr
 song in searwum, þâ hie tô sele furðum
 in hyra gryre-geatwum gangan cwômon.
- 325 Setton sæ-mêðe sîde scyldas,
 rondas regn-hearde wið þæs recedes weal,
 bugon þâ tô bence; byrnan hringdon,
 gûð-searo gumena; gâras stôdon,
 sæ-manna searo. samod ätgädere,
- 330 äsc-holt ufan græg: wæs se îren-þreat
 wæpnum gewurðad. Þâ þær wlonc häleð
 oret-mecgas äfter äðelum frägn:
 "Hwanon ferigeað ge fätte scyldas,
 "græge syrcan and grîm-helmas,
- 335 "here-secafta heáp?— Ic eom Hrôðgâres
 "âr and ombiht. Ne seah ic el-þeodige
 "þus manige men môdiglicran.
 "Wên' ic þät ge for wlenco, nalles for wræc-sîðum,
 "ac for hige-þrymmum Hrôðgâr sôhton."
- 340 Him þâ ellen-rôf andswarode,
 wlanc Wedera leôd word äfter spræc,
 heard under helme: "We synt Higelâces
 "beôd-geneátas; Beówulf is mîn nama.
 "Wille ic âsecgan suna Healfðenes,
- 345 "mærum þeodne mîn ærende,
 "aldre þînum, gif he ús geunnan wile,
 "þät we hine swâ gôdne grêtan môton."
 Wulfgâr maðelode (þät wæs Wendla leôd,
 wæs his môd-sefa manegum gecyðed,
- 350 wîg and wîs-dôm): "ic þæs wine Deniga,
 "freán Scildinga frinan wille,

- “ beága bryttan, swá þu bêna eart,
 “ þeóden mærne ymb þinne sîð;
 “ and þe þá andsware ädre geçýðan,
 355 “ þe me se gôða âgífan þenceð.”
 Hwearf þá hrædlíce, þær Hrôðgâr sät,
 eald and unhâr mid his eorla gedriht;
 eode ellen-rôf, þät he for eaxlum gestôð
 Deniga freán, cûðe he duguðe þeáw.
 360 Wulfgâr maðelode tô his wine-drihtne:
 “ Her syndon geferede feorran cumene
 “ ofer geofenes begang Geáta leóde:
 “ þone yldestan oret-mecgas
 “ Beówulf nemnað. Hy bênan synt,
 365 “ þät hie, þeóden mîn, wið þe môton
 “ wordum wrixlan; nô þu him wearne geteóh,
 “ þinra gegn-cwida glädnian, Hrôðgâr!
 “ Hy on wîg-geatwum wyrðe þinceað
 “ eorla geæhtlan; hûru se aldor deáh,
 370 “ se þæm heaðo-rincum hider wísade.”

VII. HROTHGAR'S WELCOME.

- HRÔÐGÂR maðelode, helm Scyldinga:
 “ Ic hine cûðe cniht-wesende.
 “ Wäs his eald-fäder Ecgþeó hâten,
 “ þäm tô hám forgeaf Hrêdel Geáta
 375 “ ângan dôhtor; is his eafora nu
 “ heard her cumen, sôhte holdne wine.
 “ Þonne sägdon þät sæ-líðende,
 “ þá þe gif-sceattas Geáta fyredon
 “ þyder tô þance, þät he þrittiges
 380 “ manna mägen-eräft on his mund-gripe
 “ heaðo-rôf häbbe. Hine hâlig god
 “ for âr-stafum ûs onsende,

- “ tō West-Denum, þās ic wēn hābbe,
 “ wið Grendles gryre: ic þām gōðan sceal
 385 “ for his mōd-þræce mādmas beōðan.
 “ Beó þu on ofeste, hāt *hig* in gān,
 “ seón sibbe-gedriht samod ätgādere;
 “ gesaga him eác wordum, þät hie sint wil-cuman
 “ Deniga leōðum.” Þā wið *duru healle*
 390 *Wulfgār eode*, word inne ábeád:
 “ Eów hēt secgan sige-drihten mīn,
 “ aldor Eást-Dena, þät he eower äðelu can
 “ and ge him syndon ofer sæ-wylmas,
 “ heard-hiegende, hider wil-cuman.
 395 “ Nu ge mōton gangan in eowrum gūð-geatawum,
 “ under here-grīman, Hrōðgār geseón;
 “ lætað hilde-bord her onbidian,
 “ wudu wāl-sceaftas, worda geþinges.”
 Arās þā se rīca, ymb hine rīne manig,
 400 pryðlic þegna heáp; sume þær bidon,
 heaðo-reáf heōldon, swā him se hearda bebeád.
 Snyredon ätsomne, þā secg wīsode
 under Heorotes hrōf; *hyge-rōf eode*,
 heard under helme, þät he on heoðe gestōð.
 405 Beówulf maðelode (on him byrne scān,
 searo-net scōwed smiðes or-þancum):
 “ Wes þu Hrōðgār hāl! ic com Higeláceas
 “ mæg and mago-þegn; hābbe ic mærdā fela
 “ ongunnen on geogōðe. Me wearð Grendles þing
 410 “ on mīnre êðel-tyrf undyrne cūð:
 “ secgað sæ-līðend, þät þes sele stande,
 “ reced sēlesta, rīnca gehwylcum
 “ ídel and unnyt, siððan æfen-leóht
 “ under heofenes hādor beholen weorðeð.
 415 “ Þā me þät gelærdon leóde mīne,
 “ þā sēlestan, snotere ceorlas,
 “ þeōden Hrōðgār, þät ic þe sōhte;

- “forþan hie mægenes cræft minne cūðon :
 “selfe ofersáwon, þá ic of searwum cwom,
 420 “fáh from feóndum, þær ic fife geband,
 “ýðde eotena cyn, and on ýðum slóg
 “niceras nihtes, nearo-þearfe dreáh,
 “wræc Wedera nið (weán áhsodon)
 “forgrand gramum; and nu wið Grendel sceal,
 425 “wið þam aglæcan, ána gehegan
 “þing wið þyrse. Ic þe nu þá,
 “brego Beorht-Dena, biddan wille,
 “eodor Scyldinga, áne bêne;
 “þæt þu me ne forwyrne, wigendra hleð,
 430 “freó-wine folca, nu ic þus feorran com,
 “þæt ic môte ána and mínra eorla gedryht,
 “þes hearda heáp, Heorot fælsian.
 “Hábbe ic eác geáhsod, þæt se äglæca
 “for his won-hydum wæpna ne réceð;
 435 “ic þæt þonne forhigce, swá me Higelác sîe,
 “mín mon-drihten, môdes blîðe,
 “þæt ic sword bere oððe síðne scyld
 “geolo-rand tó gûðe; ac ic mid grápe sceal
 “fôn wið feónde and ymb feorh sacan,
 440 “lâð wið láðum; þær gelýfan sceal
 “dryhtnes dôme se þe hine deáð nimeð.
 “Wên’ ic þæt he wille, gif he wealdan môt,
 “in þam gûð-sele Geátena leóde
 “etan unforhte, swá he oft dyde
 445 “mægen Hrêðmanna. Nâ þu minne þearft
 “hafalan hýdan, ac he me habban wile
 “dreóre fáhne, gif mec deáð nimeð,
 “byreð blódig wäl, byrgean þenceð,
 “eteð án-genga unmunlice,
 450 “mearcæð môr-hôpu: nô þu ymb mínes ne þearft
 “lices feorme leng sorgian.
 “Onsend Higeláce, gif mec hild nime,

“ beadu-scrûda betst, þæt mîne breóst wereð,
 “ hræglasêlest; þæt is Hrêðlan láf,
 455 “ Welandes geweore. Gæð á Wyrð swâ hió scel!”

VIII. HROTHGAR TELLS OF GRENDEL.

HRÔÐGÂR mæðelode, helm Scyldinga:
 “ for were-fyhtum þu, wine mîn Beówulf,
 “ and for ár-stafum úsíc sôhtest.
 “ Geslôh þin fæder fæhðe mæste,
 460 “ wearð he Heaðoláfe tó hand-bonan
 “ mid Wilfingum; þá hine Wedera cyn
 “ for here-brôgan habban ne mihte.
 “ Þanon he gesôhte Sûð-Dena folc
 “ ofer ýða geweale, ÁR-Scyldinga;
 465 “ þá ic furðum weóld folce Deninga,
 “ and on geogoðe heóld gimme-ríce
 “ hord-burh hæleða: þá wás Heregár deád,
 “ mîn yldra mæg unlifigende,
 “ bearn Healfdenes. Se wás betera þonne ic!
 470 “ Siððan þá fæhðe feó þingode;
 “ sende ic Wylfingum ofer wáteres hrycg
 “ ealde máðmas: he me áðas swôr.
 “ Sorh is me tó secganne on sefan mînum
 “ gumena ængum, hwät me Grendel hafað
 475 “ hýnðo on Heorote mid his hete-þancum,
 “ fær-níða gefremed. Is mîn flet-werod,
 “ wíg-heáp gewanod; hie Wyrð forsweóp
 “ on Grendles gryre. God eáðe mæg
 “ þone dol-scaðan dæda getwæfan!
 480 “ Ful oft gebeótedon beóre druncne
 “ ofer ealo-wæge oret-mecgas,
 “ þæt hie in beór-sele bîðan woldon
 “ Grendles gúðe mid gryrum eega.

- “ Þonne wæs þeós medo-heal on morgen-tîd,
 485 “ driht-sele dreór-fáh, þonne dæg lixte,
 “ eal benc-þelu blóde bestýmed,
 “ heall heoru-dreóre: áhte ic holdra þý læs,
 “ deorre duguðe, þe þá deáð fornam.
 “ Site nu tó synile and onsæl meoto,
 490 “ sige-hrêð secgum, swâ þín sefa hwette!”
 þá wæs Geát-mægum geador átsomme
 on beór-sele benc gerýmed;
 þær swið-ferhðe sittan eodon
 þryðum dealle. þegn nytte beheóld,
 495 se þe on handa bær hroden ealo-wæge,
 scencte scír wered. Scop hwílum sang
 hádor on Heorote; þær wæs háleða dreám,
 duguð unlytel Dena and Wedera.

IX. HUNFERTH OBJECTS TO BEÓWULF.

- HÛNFERÐ mædelode, Ecglâfes bearn,
 500 þe át fótum sät freán Seyðlinga;
 onband beadu-ríne (wæs him Beówulfes síð,
 môðges mere-faran, micel äf-þunca,
 forþon þe he ne úðe, þät ænig óðer man
 æfre mærdä þon má middan-geardes
 505 gehêdde under heofenum þonne he sylfa):
 “ Eart þu se Beówulf, se þe wið Brecan wunne,
 “ on síðne sæ ymb sund flite,
 “ þær git for wlence wada cunnedon
 “ and for dol-gilpe on deóp wäter
 510 “ aldrum nêðdon? Ne inc ænig mon,
 “ ne leóf ne láð, beleán mihte
 “ sorh-fullne síð; þá git on sund reón,
 “ þær git eágor-streám earmum þelton,
 “ mæton mere-stræta, mundum brugdon,

- 515 "glidon ofer gâr-secg; geofon ýðum weól,
 "wintres wylme. Git on wáteres æht
 "seofon niht swuncon; he þe át sunde oferflát,
 "háfde máre mágen. Þá hine on morgen-tíd
 "on Heaðo-ræmas holm up ätbär,
- 520 "þonon he gesólhte swæsne éðel
 "leóf his leóðum lond Brondinga,
 "freoðo-burh fägere, þær he folc áhte,
 "burg and beágas. Beót eal wið þe
 "sunu Beánstânes sôðe gelæste.
- 525 "Þonne wéne ic tó þe wyrsan gefinges,
 "þeáh þu heáðo-ræsa gehwær dohte,
 "grimre gúðe, gif þu Grendles dearest
 "niht-longne fyrst neán bíðan!"
 Beówulf maðelode, bearn Ecgþeówes:
- 530 "Hwät þu worn fela, wine mín Hínferð,
 "beóre druncen ymb Brecan spræce,
 "sägdest from his síðe! Sôð ic talige,
 "þät ic mere-strengo máran áhte,
 "eafeðo on ýðum, þonne ænig óðer man.
- 535 "Wit þät geewædon eniht-wesende
 "and gebeótedon (wæron begen þá git
 "on geogoð-feore) þät wit on gâr-secg út
 "aldrum néðdon; and þät geáfudon swá.
 "Háfðon swurd nacod, þá wit on sund reón,
- 540 "heard on handa, wit unc wið hron-fixas
 "werian þóhton. Nô he wiht fram me
 "flôð-ýðum feor fleótan meahte,
 "hraðor on holme, nô ic fram him wolde.
 "Þá wit ätsomme on sæ wæron
- 545 "fif nilita fyrst, óð þät unc flôð tódráf,
 "wado weallende, wedera cealdost,
 "nípende niht and norðan wind
 "heaðo-grim andhwearf; hreó wæron ýða.
 "Wás mere-fixa móð onhrêred:

- 550 “ þær me wið láðum lic-syrce mín,
 “ heard hond-locen, helpe gefremede ;
 “ beado-hrægl broden on breóstum læg,
 “ golde gegyrwed. Me tó grunde teáh
 “ fâh feond-scaða, fâste hæfde
- 555 “ grim on grâpe : hwæðre me gyfeðe wearð,
 “ þæt ic aglæcan orde geræhte,
 “ hilde-bille ; heaðo-ræs fornam
 “ miltig mere-deór þurh mine hand.

X. BEÓWULF'S CONTEST WITH BRECA. — THE FEAST.

- “ Swâ mee gelóme láð-geteónan
 560 “ þreátedon þearle. Ic him þénode
 “ deóran sweorde, swâ hit gedéfe wás ;
 “ nâs hie þære fylle gefecán hæfdon,
 “ mân-fordædlan, þæt hie me þêgon,
 “ symbel ymb-sæton sæ-grunde neáh,
 565 “ ac on mergenne mécum wunde
 “ be ðe uppe lægon,
 “ swe dum áswefede, þæt syððan nâ
 “ ymb brontne ford brim-liðende
 “ láde ne letton. Leóht eástan com,
 570 “ beorht beácen godes ; brimu swaðredon,
 “ þæt ic sæ-nássas geseón mihte,
 “ windige weallas. Wyrð oft nereð
 “ unfægne eorl, ðonne his ellen deáh !
 “ Hwæðere me gesælde, þæt ic mid sweorde ofslôh
 575 “ niceras nigene. Nô ic on niht gefrâgn
 “ under heofones hwealf heardran feohtan,
 “ ne on êg-streámum earmran mannan ;
 “ hwæðere ic fâra feng feore gedigde,
 “ síðes wêrig. Þâ mee sæ ôðbâr,
 580 “ flôð áfter faroðe, on Finna land,

- “wadu weallendu. Nô ic wilht fram þe
 “swylera searo-nîða seegan hýrde,
 “billa brôgan: Breca næfre git
 “ät heaðo-láce, ne gelwäðer incer
 585 “swá deórlíce dæd gefremede
 “fâgunm sweordum
 “ nô ic þäs gylpe;
 “þeáh þu þinum brôðrum tó banan wurde,
 “heáfod-mægum; þäs þu in helle scealt
 590 “werhðo dreógan, þeáh þin wit duge.
 “Secge ic þe tó sôðe, sunu Ecgláfes,
 “þät næfre Grendel swá fela gryra gefremede.
 “atol äglæca ealdre þinum,
 “hýndo on Heorote, gif þin hige wære,
 595 “sefa swá searo-grim, swá þu self talast.
 “Ac he hafað onfunden, þät he þá fæhðe ne þearf,
 “atole ecg-þräce eówer leóde
 “swiðe onsittan, Sige-Scyldinga;
 “nymeð nýd-báde, nænegum árað
 600 “leóde Deniga, ac he on lust wígeð,
 “swefeð ond sendeð, säcce ne weneð
 “tó Gâr-Denum. Ac him Geáta sceal
 “eafod and ellen ungeára nu
 “gûde gebeóðan. Gæð eft se þe môt
 605 “tó medo môdig, siððan morgen-leóht
 “ofer ylda bearn ôðres dôgores,
 “sunne swegl-wered sûðan scíneð!”
 Þá wäs on sálum sínces brytta
 gamol-feax and gûð-rôf, geóce gelyfde
 610 brego Beorht-Dena; gehýrde on Beówulfe
 folces hýrde fäst-rædne gefôht.
 Þær wäs háleða hleahtor; hlyn swynsode,
 word wæron wynsume. Eode Wealhþeów forð,
 cwên Hrôðgáres, cynna gemyndig,
 615 grêtte gold-hroden guman on healle,

- and þá freólic wif ful gesealde
 ærest Eást-Dena êðel-wearde,
 bád hine bliðne ät þære beór-pege,
 leóðum leófnæ; he on lust gepeah
 620 symbol and sele-ful, sige-rôf kyning.
 Ymb-eode þá ides Helminga
 duguðe and geogoðe dæl æghwylene;
 sinc-fato sealde, ôð þät sæl álamp,
 þät hió Beówulfe, beág-hroden cwên,
 625 môde gepungen, medo-ful ätbär;
 grêtte Geáta leóð, gode þancode
 wís-fäst wordum, þäs þe hire se willa gelamp,
 þät heó on ænigne eorl gelyfde
 fyrena frôfre. He þät ful gepeah,
 630 wäl-reów wíga ät Wealhþeón,
 and þá gyddode gúðe gefýsed,
 Beówulf maðelode, bearn Ecgþeówes:
 “Ic þät hogode, þá ic on holm gestáh,
 “sæ-bät gesät mid mîmra secga gedriht,
 635 “þät ic ânunga eówra leóða
 “willan geworhte, ôððe on wäl crunge,
 “feónd-grápum fäst. Ic gefremman sceal
 “eorlic ellen, ôððe ende-däg
 “on pisse meodu-healle mînne gebíðan.”
 640 þam wífe þá word wel líeodon,
 gilp-cwide Geátes; eode gold-hroden
 freólicu fole-cwên tó hire freán sittan.
 þá wäs eft swá ær inne on healle
 pryð-word sprecen, þeód on sælum,
 645 sige-folca swêg, ôð þät semninga
 sunu Healfdenes sêcean wolde
 æfen-räste; wiste ät þäm ahlæcan
 tó þäm heáh-sele hilde gepínged,
 siððan hie sunnan leóht geseón ne meahnton,
 650 ôððe nîpende niht ofer calle,

- seadu-helma geseapu scrīðan ewōman,
 wan under wolenum. Werod eall ārās.
 Grētte þā *giddum* guma ḡðerne,
 Hrōðgār Beówulf, and him hæl ābeād,
 655 win-ārnes gewæld and þæt word ācwād :
 “ Næfre ic ænegum men ær ālfde,
 “ siððan ic hond and rond hebban mihte,
 “ þryð-ārū Dena buton þe nu þā.
 “ Hafa nu and geheald hūsa sēlest ;
 660 “ gemyne mærðo, māgen-ellen eƿð,
 “ waca wið wrāðum ! Ne bið þe wilna gād,
 “ gif þu þæt ellen-weore aldre geðigest.”

XI. THE WATCH FOR GRENDEL.

- Þā him Hrōðgār gewāt mid his hāleða gedryht,
 eodur Scyldinga út of healle ;
 665 wolde wīg-fruma Wealhþeó sēcan,
 ewēn tō gebeddan. Hāfde kyninga wuldor
 Grendle tō-geānes, swā guman gefrungon,
 sele-weard āseted : sundor-nytte beheöld
 ymb aldor Dena, eoton weard ābeād ;
 670 hūru Geāta leōd georne trūwode
 mōdgan māgnes, metodes hylðo.
 Þā he him of dyde īsern-byrnan,
 helm of hafelan, sealde his hysted sword,
 īrena cyst ombiht-þegne,
 675 and gehealdan hēt hilde-geatwe.
 Gespræc þā se gōða gylp-worda sum
 Beówulf Geāta, ær he on bed stige :
 “ Nō ic me an here-wæsmum hmāgran talige
 “ gūð-geweorca. þonne Grendel hine ;
 680 “ forþan ic hine sweorde swebban nelle,
 “ aldre beneótan, þeáh ic eal mæge.

- “ Nát he þára gôða, þät he me on-geán sleá,
 “ rand gebeáwe, þeáh þe he rôf sîe
 “ nið-geweorca; ac wit on niht sculon
 685 “ secge ofersittan, gif he gesêcean dear
 “ wîg ofer wæpen, and siððan witig god
 “ on swá hwäðere hond hálig dryhten
 “ mærho dême, swá him gemet þince.”
 Hylde hine þá heaðo-deór, hleór-bolster onfêng
 690 eorles andwlitan; and hine ymb monig
 snellîc sæ-rinc sele-reste gebeáh.
 Nænig heora þóhte þät he þanon scolde
 eft eard-lufan æfre gesêcean,
 folc oððe freó-burh, þær he áfêded wäs,
 695 ac hie hæfdon gefrunen, þät hie ær tô fela micles
 in þäm win-sele wäl-deáð fornam,
 Denigea leóde. Ac him dryhten forgeaf
 wîg-spêða gewiofu, Wedera leóðum
 frôfor and fultum, þät hie feónd heora
 700 þurh ânes cráft ealle ofercômon,
 selfes mihtum: sôð is gecýðed,
 þät mihtig god manna cynnes
 weóld wíde-ferhð. Com on waure niht
 scriðan sceadu-genga. Sceótend swæfon,
 705 þá þät horn-reced healdan scoldon,
 ealle buton ânum. þät wäs yldum cûð,
 þät hie ne môste, þá metod nolde,
 se syn-scaða under sceadu bregdan;
 ac he wäccende wráðum on andan
 710 bád bolgen-môð beadwa geþinges.

XII. GRENDEL'S RAID.

- þá com of mðre under mist-hleoðum
 Grendel gongan, godes yrre bær.
 Mynte se mân-scaða manna cynnes
 sumne besyrwan in sele þam heán ;
 715 wôð under wolenum, tô þás þe he win-reced,
 gold-sele gumena, gearwost wisse
 fättum fáhne. Ne wás þát forma síð,
 þát he Hrôðgáres háam gesóhte :
 næfre he on aldor-dagum ær ne síððan
 720 heardran hále, heal-þegnas fand !
 Com þá tô recede rinc síðian
 dreámum bedæled. Duru sóna onarn
 fýr-bendum fást, syððan he hine folmum hráu ;
 onbrüð þá bealo-hyðig, þá he ábolgen wás,
 725 recedes mûðan. Raðe áfter þon
 on fágne flor feónd treddode,
 eode yrre-môð ; him of eágum stôð
 lige gelicost leóht unfáger.
 Geseah he in recede rinca manige.
 730 swefan sibbe-gedriht samod ätgädere,
 mago-rinca heáp : þá his môð áhlôg,
 mynte þát he gedælde, ær þon däg cwôme,
 atol aglæca, ánra gehwylces
 lif wið líce, þá him álumpen wás
 735 wist-fylle wén. Ne wás þát wyrd þá gen,
 þát he má môte manna cynnes
 þicgean ofer þá niht. Þryð-swyð beheóld
 mæg Higeláces, hû se mân-scaða
 under fær-gripum gefaran wolde.
 740 Ne þát se aglæca yldan þóhte,
 ac he gefêng hraðe forman síðe
 slæpendne rinc, slát unwearnum,

- bāt bân-locan, blōd êdrum dranc,
 syn-snædum swealh: sōna hāfde
 745 unlyfigendes eal gefeormod
 fēt and folma. Forð neár ätstōp,
 nam þā mid handa hige-þihtigne
 rinc on ræste; ræhte ongeán
 feónd mid folme, he onfēng hraðe
 750 inwit-þancum and wið earm gesät.
 Sōna þät onfunde fyrena hyrde,
 þät he ne mētte middan-geardes
 eorðan sceáta on elran men
 mund-gripe máran: he on mōde wearð
 755 forht on ferhðe, nô þý ær fram meahte;
 hyge wás him hin-fūs, wolde on heolster fleón,
 sēcan deófla gedræg: ne wás his drohtoð þær,
 swylce he on ealder-dagum ær gemētte.
 Gemunde þā se gōða mæg Higelâces
 760 æfen-spræce, up-lang ästōd
 and him fæste wiðfēng. Fingras burston;
 eoten wás üt-weard, eorl furður stōp.
 Mynte se mæra, þær he meahte swá,
 wídre gewindan and on weg þanon
 765 fleón on fen-hōpu; wiste his fingra gewæld
 on grames grápum. þät wás geócor sîð,
 þät se hearm-scaða tō Heorute äteáh:
 dryht-sele dynede, Denum eallum wearð,
 ceaster-bûendum, cēnra gehwylcum,
 770 eorlum ealu-scerwen. Yrre wæron begen,
 rêðe rēn-weardas. Reced hlynsode;
 þā wás wundor micel, þät se win-sele
 wiðhāfde heaðo-deórum, þät he on hrusan ne feól.
 fäger fold-bold; ac he þäs fæste wás
 775 innan and útau íren-bendum
 searo-þoncum besmiðod. þær fram sylle ábeág
 medu-bene monig mīne gefræge,

golde geregnad, þær þá graman wunnon ;
 þæs ne wêndon ær witan Scyldinga,
 780 þæt hit á mid gemete manna ænig
 betlic and bân-fâg tóbrecan meahste,
 listum tólûcan, nymde lîges fædm
 swulge on swaðule. Swêg up ástâg
 niwe geneahhe ; Nord-Denum stôd
 785 atelic egesa âura gehwyleum
 þâra þe of wealle wôp gehýrdon,
 gryre-leóð galan godes andsacan,
 sige-leásne sang, sâr wânigean
 helle háftan. Heóld hine tô fæste
 790 se þe manna wás mægene strengest
 on þâm dâge þysses lîfes.

XIII. BEÓWULF TEARS OFF GRENDEL'S ARM.

NOLDE eorla hleó ænige þinga
 þone cwealm-cuman cwicne forlætan,
 ne his lîf-dagas leóda ænigum
 795 nytte tealde. Þær genehost brâgd
 eorl Beówulfes ealde lâfe,
 wolde freá-drihtnes feorh ealgian
 mæres þeódnas, þær hie meahston swá ;
 hie þæt ne wiston, þá hie gewin drugon,
 800 heard-hiegende hilde-mecgas,
 and on healfa gehwone heáwan þóhton,
 sâwle sêcan. Þæt þone syn-scaðan
 ænig ofer corðan írenna cyst,
 gûð-billa nân grêtan nolde ;
 805 ac he sige-wæpnum forsworen háfde,
 ecga gehwylere. Scolde his aldor-gedâl
 on þâm dâge þysses lîfes
 earmlic wurðan and se ellor-gâst

- on feónða geweald feor síðian.
 810 Þá þát onfunde se þe fela æror
 môdes myrðe manna cynne
 fyrene gefremede (he wæs fâg wið god)
 þát him se lic-homa læstan nolde,
 ac hine se môdega mæg Hygelâces
 815 hæfde be honda; wæs gehwæðer ôðrum
 lifigende lâð. Lic-sâr gebâd
 atol äglæca, him on eaxle wearð
 syn-dolh sweetol, seonowe onsprungon,
 burston bân-locan. Beówulfe wearð
 820 gûð-hrêð gyfeðe; scolde Grendel þonan
 feorh-seóc fleón under fen-hleoðu,
 sêcean wyn-leás wîc; wiste þê geornor,
 þát his aldres wæs ende gegongen,
 dôgera dæg-rîm. Denum eallum wearð
 825 äfter þam wâl-ræse willa gelumpen.
 Hæfde þá gefælsod, se þe ær feorran com,
 snotor and swýð-ferhð sele Hrôðgâres,
 genered wið nîðe. Niht-weorce gefeh,
 ellen-mærðum; hæfde Eást-Denum
 830 Geát-mecga leóð gilp gelæsted,
 swylce oncyððe ealle gebêtte,
 inwid-sorge, þe hie ær drugon
 and for þreá-nýdum þolian scoldon,
 torn unlytel. Þát wæs tâcen sweetol,
 835 syððan hilde-deór hond álegde,
 earm and eaxle (þær wæs eal geador
 Grendles grâpe) under geápne hrôf.

XIV. THE JOY AT HEOROT.

- ÞÁ wás on morgen mīne gefræge
 ymb þá gif-healle gūð-rinc monig :
 840 fêrdon folc-togan feorran and neán
 geond wīd-wegas wundor sceáwian,
 láðes lástas. Nô his lif-gedál
 sárlíc þúhte secga ænegum,
 þára þe tīr-leáses trode sceáwode,
 845 hū he wêrig-môð on weg þanon,
 nīða ofereumen, on nicera mere
 fæge and geflýmed feorh-lástas bār.
 Þær wás on blóde brim weallende,
 atol ýða geswing eal gemenged
 850 hátan heolfre, heoro-dreóre weól ;
 deáð-fæge deóg, siððan dreáma leás
 in fen-freoðo feorh álegde
 hæðene sáwle, þær him hel onfêng.
 Þanon eft gewiton eald-gesíðas,
 855 swylce geong manig of gomen-wáðe,
 fram mere môðge, mearum rīdan,
 beornas on blancum. Þær wás Beówulfes
 mærdô mæned ; monig oft gecwáð,
 þátte sūð ne norð be sæm tweonum
 860 ofer eormen-grund ôðer nænig
 under swegles begong sêlra nære
 rond-hábbendra, rīces wyrðra.
 Ne hie hāru wine-drihten wiht ne lōgon,
 glādne Hrôðgār, ac þát wás gôð cyning.
 865 Hwílum heaðo-rôfe hleápan lêton,
 on geflit faran fealwe mearas,
 þær him fold-wegas fægere þúhton,
 cystum cūðe ; hwílum cyninges þegn,
 guma gilp-hlāden gidda gemyndig,

- 870 se þe eal-fela eald-gesegena
 worn gemunde, word ððer fand
 sôðe gebunden: secg eft ongan
 sið Beówulfes snyttrum styrian
 and on spêd wrecan spel gerâde,
- 875 wordum wrixlan, wel-hwyle gecwâð,
 þæt he fram Sigemunde secgan hýrde,
 ellen-dædum, uncúðes fela,
 Wälsinges gewin, wíde síðas,
 þára þe gumena bearn gearwe ne wiston,
- 880 fæhðe and fyrene, buton Fitela mid hine,
 þonne he swylces hwät secgan wolde
 eám his nefan, swâ hie á wæron
 ät nîða gehwam nýð-gesteallan:
 hæfðon eal-fela eotena cynnes
- 885 sweordum gesæged. Sigemunde gesprong
 äfter deáð-däge dôm unlýtel,
 syððan wíges heard wýrm ácwealde,
 hordes hýrde; he under hárne stán,
 ädelinges bearn, ána genêðde
- 890 frêcne dæde; ne wäs him Fitela mid.
 Hwäðre him gesælde, þæt þæt swurd þurhwôð
 wrätlicne wýrm, þæt hit on wealle ätstôð,
 dryhtlic íren; draca morðre swealt.
 Hæfde aglæca elne gegongen,
- 895 þæt he beáh-hordes brúcan môte
 selfes dôme: sæ-bát gehlôð,
 bär on bearm scipes beorhte frätwa,
 Wälses eafera; wýrm hát gemealt.
 Se wäs wreccena wíde mærost
- 900 ofer wer-þeóde, wígendra hleo
 ellen-dædum (he þäs ær onþáh),
 siððan Heremôdes hild sweðrode
 eafôð and ellen. He mid eotenum wearð
 on feónða gewæld forð forlácen,

- 905 snūde forsended. Hine sorh-wylmas
 lemede tō lange, he his leóðum wearð,
 eallum äðelingum tō aldor-ceare;
 swylce oft bemearn ærran mælum
 swið-ferhðes sið snotor ceorl monig,
 910 se þe him bealwa tō bōte gelyfde,
 þät þät þeóðnes bearn geþeón scolde,
 fäder-äðelum onfön. fole gehealdan,
 hord and hleó-burh. häleða rice,
 êðel Scyldinga. He þær eallum wearð,
 915 mæg Higelâces manna cynne,
 freóndum gefägra; hine fyren onwôð.

- Hwilum flitende fealwe stræte
 mearum mæton. þä wäs morgen-leóht
 scofen and scynded. Eode sceale monig
 920 swið-hiegende tō sele þam heán,
 searo-wundor seón, swylce self cyning,
 of brýd-bäre beáh-horda weard,
 tryddode tîr-fäst getrume miele,
 cystum gecýðed, and his cwên mid him
 925 medo-stîg gemät mägða hôse.

XV. HROTHGAR'S GRATULATION.

- HROÐGÂR maðelode (he tō healle geóng,
 stôð on stapole, geseah steápne hrôf
 golde fâhne and Grendles hond):
 "pisse ansýne al-wealdan þanc
 930 "lungre gelimpe! Fela ic lâðes gebâd,
 "grynna ät Grendle: â mäg god wyrcan
 "wunder äfter wundre, wuldres hyrde!
 "þät wäs ungeâra, þät ic ænigra me
 "weána ne wênde tō wíðan feore

- 935 “ bôte gebîdan þonne blôde fâh
 “ hûsa sêlest heoro-dreórig stôð;
 “ weá wîd-scofen wítana gehwylene
 “ þára þe ne wêndon, þát hie wîde-ferhð
 “ leóda land-geweore láðum beweredon
- 940 “ sceccum and scianum. Nu sceale hafað
 “ þurh drihtnes miht dæd gefremede,
 “ þe we calle ær ne meahton
 “ snyttrum besyrwan. Hwät! þát seegan mæg
 “ efne swá hwyle mægða, swá þone magan cende
- 945 “ äfter gum-cynnum, gyf heó gyt lyfað,
 “ þát hyre cald-metod êste wære
 “ bearn-gebyrdo. Nu ic Beówulf
 “ þec, seeg betsta, me for sunu wylle
 “ fréogan on ferhðe; heald forð tela
- 950 “ niwe sibbe. Ne bið þe nænigra gâd
 “ worolde wilna, þe ic geweald hâbbe.
 “ Ful-oft ic for læssan leán teohhode
 “ hord-weorðunge hnâhran rince,
 “ sæmran ät sâcce. Þu þe self hafast
- 955 “ dædum gefremed, þát þîn *dôm* lyfað
 “ âwâ tô aldre. Alwalda þec
 “ gôde forgylde, swá he nu gyt dyde!”
 Beówulf maðelode, bearn Ecgþeówes:
 “ We þát ellen-weore êstum miclum,
- 960 “ feohtan fremedon, frêcne genêðdon
 “ easoð uncûðes; ûðe ic swiðor,
 “ þát þu hine selfne geseón môste,
 “ feónd on frätewum fyl-wêrigne!
 “ Ic hine hrædlíce heardan clammm
- 965 “ on wâl-bedde wrîðan þôhte,
 “ þát he for mund-gripe mînum scolde
 “ liegean lîf-bysig, butan his lîc swice;
 “ ic hine ne mihte, þâ metod nolde,
 “ ganges getwæman, nô ic him þæs georne ätfealh,

- 970 "feorh-geñðlan; wäs tō fore-mihtig
 "feónd on fēðe. Hwäðere he his folme forlēt
 "tō lif-wraðe lāst weardian,
 "earn and eaxle; nō þær ænige swā þeáh
 "feá-sceaft guma frōfre gebohte:
- 975 "nō þý leng leofað lāð-geþeóna
 "synnum gewenced, ac hyne sár hafað
 "in nýd-gripe nearwe beþongen,
 "balwon bendum: þær ábidan sceal
 "maga máne fāh miclan dōmes,
- 980 "hū him scír metod scrífan wille."
 Þá wäs swígra secg, sunu Ecgláfes,
 on gylp-spræce gūð-geweorca,
 siððan ädelingas eorles cräfte
 ofer heáhne hrōf hand sceáwedon,
- 985 feóndes fingras, foran æghwyle;
 wäs stēde nāgla gehwyle, stýle gelicost,
 hæðenes hand-speru hilde-rinces
 egle unheóru; æg-hwyle gecwäð,
 þät him heardra nān hrīnan wolde
- 990 íren ær-gōð, þät þäs ahlæcan
 blōdige beadu-folme onberan wolde.

XVI. THE BANQUET AND THE GIFTS.

- Þá wäs hāten hreðe Heort innan-weard
 folmum gefrätwod: fela þæra wäs
 wera and wífa, þe þät win-reced,
 995 gest-sele gyredon. Gold-fāg scinon
 web äfter wagum, wundor-síona fela
 secga gehwylcum þára þe on swyle starað.
 Wäs þät beorhte bold tōbrocen swíðe
 eal inne-weard íren-bendum fäst,
 1000 heorras tōhlidene; hrōf ána genäs

- ealles ansund, þá se aglæca,
 fyren-dædum fâg on fleám gewand,
 aldres or-wêna. Nô þät ýðe byð
 tô befleónne (fremme se þe wille!)
- 1005 ac gesacan sceal sâwl-berendra
 nýðe genýdde niðða bearna
 grund-búendra gearwe stôwe,
 þær his lic-homa leger-bedde fäst
 swefeð äfter symle. þá wäs sæl and mæl,
- 1010 þät tô healle gang Healfdenes sunu;
 wolde self cyning symbel þicgan.
 Ne gefrâgen ic þá mægðe mârân weorode
 ymb hyra sinc-gyfan sêl gebæran.
 Bugon þá tô bence blæd-âgende,
- 1015 fülle gefægon. Fâgere gepægon
 medo-ful manig mâgas † þâra
 swið-hiegende on sele þam heán,
 Hrôðgâr and Hrôðulf. Heorot innan wäs
 freóndum âfýlled; nalles fâcen-stafas
- 1020 Þeód-Scyldingas þenden fremedon.
 Forgeaf þá Beówulfe bearn Healfdenes
 segen gyldenne sigores tô leáne,
 hroden hilde-cumbor, helm and byrnan;
 mære mâtðum-sweord manige gesâwon
- 1025 beforan beorn beran. Beówulf gepah
 ful on flette; nô he þære feoh-gyfte
 for sceótendum scamigan þorfte,
 ne gefrâgn ic freóndlicor feówer mâtmas
 golde gegyrede gum-manna fela
- 1030 in ealo-bence ôðrum gesellan.
 Ymb þäs helmes hrôf heáfod-beorge
 wirum bewunden walan útan heóld,
 þät him fêla lâfe frêcne ne meahton
 scûr-heard sceððan, þonne scyld-freca
- 1035 ongeán gramum gangan scolde.

- Hêht þá eorla hleó eahta mearas,
 fätéd-hleóre, on flet teón
 in under eoderas; þára ánum stóð
 sadol searwum fáh since gewurðad,
 1040 þät wás hilde-setl heáh-cyninges,
 þonne swecorda gelác sunu Healfdenes
 efnan wolde; næfre on ðre lág
 wíð-cúðes wíg, þonne walu feóllon.
 And þá Beówulfe bega gehwáðres
 1045 eodor Ingwina onweald geteáh,
 wiega and wæpna; hêt hine wel brúcan.
 Swá manlice mære þeóden,
 hord-weard háleða heaðo-ræsas geald
 mearum and máðnum, swá hý næfre man lyðð,
 1050 se þe secgan wile sôð áfter rihte.

XVII. SONG OF HROTHGAR'S POET — THE LAY OF
 HNAEF AND HENGEST.

- Þá gyt æghwylecum eorla drihten
 þára þe mid Beówulfe brim-láde teáh,
 on þære medu-bence máððum gesealde,
 yrfe-láfe. and þone ænne hêht
 1055 golde forgyldan, þone þe Grendel ær
 máne áewealde, swá he hyra má wolde,
 nefne him witig god wyrd forstóde
 and þás mannes môð: metod eallum weóld
 gumena cynnes, swá he nu git dêð;
 1060 forþan bið andgit æghwær sêlest,
 ferhðes fore-þanc! fela sceal gebíðan
 leófes and láðes, se þe longe her
 on þyssum win-dagum worolde brúceð.
 Þær wás sang and swêg samod ätgädere

- 1065 fore Healfdenes hilde-wisan,
 gomen-wudu grêted, gid oft wrecen,
 þonne heal-gamen Hrôðgâres scôp
 âfter medo-bence mænan scolde
 Finnes eaferum, þá hie se fær begeat:
- 1070 “Háleð Healfdenes, Hnäf Scyldinga,
 “in Fr..es wäle feallan scolde.
 “Ne hûru Hildeburh hêrian þorfte
 “eotena treówe: unsynnum wearð
 “beloren leófum ät þam lind-plegan
- 1075 “bearnum and brôðrum; hie on gebyrd hruron
 “gâre wunde; þät wäs geðmuru ides.
 “Nalles hólunga Hôces dôhtor
 “meotod-sceaft bemearn, syððan morgen com,
 “þá heó under swegle geseón mealite
- 1080 “morðor-bealo mága, þær heó ær mæste heöld
 “worolde wynne: wîg ealle fornam
 “Finnes þegnas, nemne feáum ánum,
 “þät he ne mehte on þäm meðel-stede
 “wîg Hengeste wiht gefeohtan,
- 1085 “ne þá weá-láfe wîge forþringan
 “þeóðnes þegne; ac hig him geþingo budon,
 “þät hie him ôðer flet eal gerýmdon,
 “healle and heáh-setl, þät hie healfre geweald
 “wið eotena bearn ágan môston,
- 1090 “and ät feoh-gyftum Folewaldan sunu
 “dôgra gehwylce Dene weorðode,
 “Hengestes heáp hringum wenede,
 “efne swâ swîðe sinc-gestreónum
 “fättan goldes, swâ he Fresena cyn
- 1095 “on beór-sele byldan wolde.
 “þá hie getrúwedon on twâ healfa
 “fäste frioðu-wære; Fin Hengeste
 “elne unfitme áðum benemde,
 “þät he þá weá-láfe weotena dôme

- 1100 “ árum heolde, þát þær ænig mon
 “ wordum ne worcum wære ne bræce,
 “ ne þurh inwit-scaro æfre gemænden,
 “ þeáh hie hira beág-gyfan banan folgedon
 “ þeóden-leáse, þá him swá geþearfod wás :
- 1105 “ gyf þonne Frysna hwyle frêcnan spræce
 “ þás morðor-hetes myndgiend wære,
 “ þonne hit sweordes eeg syððan scolde.
 “ Áð wás geáfneð and icge gold
 “ áhâfen of horde. Here-Scyldinga
- 1110 “ betst beado-rinca wás on bæl gearu ;
 “ át þám áde wás êð-gesýne
 “ swát-fáh syrce, swýn eal-gylden,
 “ eofer íren-heard, äðeling manig
 “ wundum áwyrded ; sune on wäle crungon.
- 1115 “ Hét þá Hildeburh át Hnâfes áde
 “ hire selfre sunu sweoloðe befastan,
 “ bân-fatu bärnan and on bæl dôn.
 “ Earne on eaxle ides gnornode,
 “ geðmrode giddum ; gûð-rine ástâh.
- 1120 “ Wand tô wolenum wâl-fýra mæst,
 “ hlynode for hlâwe ; hafelan multon,
 “ ben-geato burston, þonne blóð ätspranc
 “ láð-bite lices. Líg ealle forswealg,
 “ gæsta gifrost, þára þe þær gûð fornam
- 1125 “ bega folces ; wás hira blæð scacen.

XVIII. THE GLEEMAN'S TALE IS ENDED.

- “ GEWITON him þá wígend wíca neósian,
 “ freóndum befeallen Frysland geseón,
 “ hámas and heá-burh. Hengest þá gyt
 “ wâl-fâgne winter wunode mid Finne
- 1130 “ ealles unhlitme ; eard gemunde,

- “ þeáh þe he *ne* meahte on mere drífan
 “ hringed-stefnan; holm storme weól,
 “ won wíð winde; winter ýðe beleác
 “ ís-gebinde ðð þät ððer com
 1135 “ geár in geardas, swá nu gyt dēð,
 “ þá þe syngales sêle bewitiað,
 “ wuldor-torhtan weder. Þá wás winter scacen,
 “ fäger foldan bearm; fundode wrecca,
 “ gist of geardum; he tō gyrn-wræce
 1140 “ swiðor þōhte, þonne tō sæ-lāde,
 “ gif he torn-gemōt þurhteón mihte,
 “ þät he eotena bearm inne gemunde.
 “ Swá he ne forwyrnde worold-rædenne,
 “ þonne him Hānlāfing hilde-leóman,
 1145 “ billa sêlest, on bearm dyde:
 “ þás wæron mid eotenum ecge cūðe.
 “ Swylce ferhð-frecan Fin eft begeat
 “ sweord-bealo slīden ät his selfes hām,
 “ siððan grimne gripe Gūðlāf ond Óslāf
 1150 “ äfter sæ-sīðe sorge mændon,
 “ ätwiton weána dæl; ne meahte wāfre mōð
 “ forhabban in hreðre. Þá wás heal hroden
 “ feónða feorum, swilce Fin slāgen,
 “ cyning on corðre, and seó cwēn numen.
 1155 “ Sceótend Scyldinga tō seypum feredon
 “ eal in-gesteald eorð-cyninges,
 “ swylce hie ät Finnes hām findan meahton
 “ sigla searo-gimma. Hie on sæ-lāde
 “ drihtlice wíf tō Denum feredon,
 1160 “ læddon tō leóðum.” Leóð wás äsungan,
 gleó-mannes gyd. Gamen eft ästāh,
 beorhtode bene-swêg, byrelas sealdon
 wīn of wunder-fatum. Þá cwom Wealhþeó forð
 gân under gyldnum beäge, þær þá gōðan twegen
 1165 sæton suhter-gefäðeran; þá gyt wás hiera sib ätgädere

æghwylc ððrum trýwe. Swylce þær Hânferð þyle
 ät fôtum sät freán Scyldinga : gehwylc hiora his ferhðe
 treówde,

þät he häfde môd micel, þeáhl þe he his mágum nære
 ärfäst ät eega gelácum. Spræc þá ides Scyldinga :

1170 “ Onfôh þissum fulle, freó-drihten mîn,
 “ sincec brytta ; þu on sælum wes,
 “ gold-wine gumena, and tó Geátum sprec
 “ mildum wordum ! Swá sceal man dôn.
 “ Beó wið Geátas gläd, geofena gemyndig ;

1175 “ neán and feorran þu nu *fríðu* hafast.
 “ Me man sägde, þät þu þe for sunu wolde
 “ here-rinc habban. Heorot is gefælsod,
 “ beáh-sele beorhta ; brúe þenden þu móte
 “ manigra mæda and þínum magum læf

1180 “ fole and ríce, þonne þu forð seyle
 “ metod-sceaft seón. Ic mînne can
 “ glädne Hrôðulf, þät he þá geogoðe wile
 “ árum healdan, gyf þu ær þonne he,
 “ wine Scildinga, worold oflættest ;

1185 “ wêne ic, þät he mid góde gyldan wille
 “ uncran eaferan, gif he þät eal gemon,
 “ hwät wit tó willan and tó word-myndum
 “ unbor wesendum ær árna gefremedon.”
 Hwearf þá bi bence, þær hyre byre wæron,

1190 Hrêðric and Hrôðmund, and häleða bearn,
 giogoð ätgädere ; þær se góða sät
 Beówulf Geáta be þæm gebrôðrum twæm.

XIX.

BEÓWULF'S JEWELLED COLLAR. THE HEROES REST.

- HIM wás ful boren and freónd-laðu
wordum bewágned and wunden gold
1195 êstum geeáwed, earm-hreáde twá,
hrágl and bringas, heals-beága mæst
þára þe ic on foldan gefrágen hábbe.
Nænigne ic under swegle sêlran hýrde
hord-máððum háleða, syððan Háma ätwäg
1200 tó þære byrhtan byrig Brosinga mene,
sigle and sinc-fät, searo-níðas fealh
Eormenríces, geceás êcne ræd.
þone bring háfde Higelác Geáta,
nefa Swertinges, nýhstan síðe,
1205 siððan he under segne sinc ealgode,
wál-reáf werede; hýne Wýrd fornam,
syððan he for wlenco weán áhsode,
fehðe tó Frysum; he þá frätwe wäg,
eorclan-stânas ofer ýða ful,
1210 ríce þeóden, he under rande gecranc;
gehwearf þá in Franena fädm feorh cyninges,
breóst-gewædu and se beáh somod:
wýrsan wíg-frecan wál reáfedon
äfter gûð-sceare, Geáta leóde
1215 hreá-wíc heóldon. Heal swêge onfêng.
Wealhþeó maðelode, heó fore þám werede sprác:
“Brúc pisses beáges, Beówulf, leófa
“hyse, mid hæle, and pisses hrágles neót
“þeód-gestreóna, and geþeóh tela,
1220 “cen þec mid cräfte and þýssum cnyhtum wes
“lára líðe! ic þe þás leán geman.
“Hafast þu gefêred, þät þe feor and neáh

“ ealne wíde-ferhð weras ehtigað,

“ efne swá síde swá sæ bebûgeð

1225 “ windige weallas. Wes, þenden þu lifige,

“ äðeling eádig! ic þe an tela

“ sinc-gestreóna. Beó þu suna mînum

“ dædum gedêfe dreám healdende!

“ Her is æghwyle eorl ôðrum getryfwe,

1230 “ môdes milde, man-drihtne hold,

“ þegnas syndon geþwære, þeód eal gearo:

“ drunene dryht-guman, dôð swá ic bidde!”

Eode þá tô setle. Þær wás symbla cyst,

druncon wîn weras: wyrd ne cûdon.

1235 geó-sceaft grimme, swá hit ágangen wearð

eorla manegum, syððan æfen cwom

and him Hrôðgár gewát tô hofe sînum,

rîce tô ræste. Reced weardode

unrîm eorla, swá hie oft ær dydon:

1240 benc-þelu beredon, hit geond-bræded wearð

beddum and bolstrum. Beór-scealca sum

fûs and fæge flet-ræste gebeág.

Setton him tô heáfðum hilde-randas,

bord-wudu beorhtan; þær on bence wás

1245 ofer äðelinge ýð-gesêne

heaðo-steápa helm, hringed byrne,

þrec-wudu þrymlic. Wás þeáw hyra,

þát hie oft wæron an wíg gearwe,

ge át hám ge on herge, ge gehwäðer þára

1250 efne swylee mæla, swylee hira man-dryhtne

þearf gesælde; wás seó þeód tilu.

XX.

GRENDDEL'S MOTHER ATTACKS THE RING-DANES.

- SIGON þá tō slæpe. Sum sære angeald
æfen-ræste, swâ him ful-oft gelamp,
siððan gold-sele Grendel warode,
1255 unriht äfnde, ðð þät ende becwom,
swylt äfter synnum. Þät gesýne wearð,
wîd-cûð werum, þätte wrecend þá gyt
lifde äfter lādum, lange þrage
äfter gûð-ceare; Grendles môdor,
1260 ides aglæc-wif yrmðe gemunde,
se þe wäter-egesan wunian scolde,
cealde streámas, siððan Cain wearð
tō ecg-banan ángan brêðer,
fäderen-mæge; he þá fâg gewât,
1265 morðre gemearcod man-dreám fleón,
wêsten warode. Þanon wôc fela
geósceaft-gâsta; wäs þæra Grendel sum,
heoro-wearh hetelic, se ät Heorote fand
wäccendne wer wíges bîdan,
1270 þær him aglæca ät-græpe wearð;
hwäðre he gemunde mägenes strenge,
gim-fäste gife, þe him god sealde,
and him tō anwaldan äre gelýfde,
frôfre and fultum: þý he þone feónd ofercwom,
1275 gehnægde helle gâst: þá he heán gewât,
dreáme bedæled deáð-wíc seón,
man-cynnes feónd. And his môdor þá gyt
gífre and galg-môð gegán wolde
sorh-fulne síð, suna deáð wrecan.
1280 Com þá tō Heorote; þær Hring-Dene
geond þät säld swæfun. Þá þær sôna wearð
ed-hwyrft eorlum, siððan inne fealh

- Grendles mōdor; wās se gryre lāssa
 efne swā micle, swā bið mǣgða crǣft,
 1285 wīg-gryre wifes be wǣpned-men,
 þonne heoru bunden, hamere geþuren,
 sweord swāte fāh swīn ofer helme,
 ecgum dyhtig andweard seireð.
 Þā wās on healle heard-ecg togen,
 1290 sweord ofer setlum, sīd-rand manig
 hafen handa fāst; helm ne gemunde,
 byrnan sīde, þe hine se brōga angeat.
 Heó wās on ðfste, wolde út þanon
 feore beorgan, þā heó onfunden wās;
 1295 hraðe heó āðelinga ānne hāfde
 fāste befangen, þā heó tō fenne gang;
 se wās Hrōðgāre hāleða leófst
 on gesīdes hād be sǣm tweonum,
 rīce rand-wīga, þone þe heó on rāste ābreát,
 1300 blæd-fāstne beorn. Nās Beówulf þær,
 ac wās ððer in ær geteohhod
 āfter mādðum-gife mærum Geáte.
 Hreám wearð on Heorote. Heó under heolfre genam
 cūðe folme; cearu wās geniwod
 1305 geworden in wīcum: ne wās þāt gewrixle til,
 þāt hie on bā healfa bīegan scoldon
 fréonda feorum. Þā wās frōd cyning,
 hār hilde-rīce, on hreón mōde,
 syððan he aldor-þegn unlyfigendne,
 1310 þone deórestan deádne wisse.
 Hraðe wās tō bāre Beówulf fetod,
 sigor-eádig seeg. Samod ær-dāge
 eode eorla sum, āðele cempa
 self mid gesīðum, þær se snottra bād,
 1315 hwāðre him al-walda æfre wille
 āfter weá-spelle wyrpe gefremman.
 Gang þā āfter flōre fyrð-wyrðe man

mid his hand-scale (heal-wudu dynede)
 þät he þone wisan wordum hnægde
 1320 freán Ingwina; frägn gif him wære
 äfter neód-laðu niht getæse.

XXI. SORROW AT HEOROT: ÆSCHERE'S DEATH.

Hrôðgâr maðelode, helm Scildinga:
 “ Ne frin þu äfter sælum! Sorh is geniwod
 “ Denigea leóðum. Deád is Äsc-here,
 1325 “ Yrmenlâfes yldra brôðor,
 “ mín rûn-wita and mín ræd-bora,
 “ eaxl-gestealla, þonne we on orlege
 “ hafelan weredon, þonne hniton fêðan,
 “ eoferas cnysedan; swyle scolde eorl wesan
 1330 “ *ädeling* ær-gôð, swyle Äsc-here wäs.
 “ Wearð him on Heorote tô hand-banan
 “ wäl-gæst wäfre; ic ne wät hwäder
 “ atol æse wlanc eft-siðas teáh,
 “ fylle gefrægnod. Heó þä fæhðe wræc,
 1335 “ þe þu gystran niht Grendel cwealdest
 “ þurh hæstne háð heardum clammum,
 “ forþan he tô lange leóde míne
 “ wanode and wyrde. He ät wíge gecrang
 “ ealdres scyldig, and nu ôðer cwom
 1340 “ mihtig mân-scaða, wolde hyre mæg wrecan,
 “ ge feor hafað fæhðe gestæled,
 “ þäs þe þincean mæg þegne monegum,
 “ se þe äfter sinc-gýfan on sefan greóteð,
 “ hreðer-bealo hearde; nu seó hand ligeð,
 1345 “ se þe eów wel-hwylcra wilna dohte.
 “ Ic þät lond-bûend leóde míne
 “ sele-rædende secgan hýrde,
 “ þät hie gesáwon swylce twegen

- " micle mearc-stapan mōras healdan,
 1350 " ellor-gæstas: þæra ôðer wäs,
 " þäs þe hie gewislicost gewitan meahton
 " idese onlicenes, ôðer earm-sceapen
 " on weres wästmun wræc-lâstas träd,
 " näfne he wäs mära þonne ænig man ôðer,
 1355 " þone on gear-dagum Grendel nemdon
 " fold-bûende: nô hie fäder cunnon,
 " hwæðer him ænig wäs ær âcenned
 " dýrnra gâsta. Hie dýgel lond
 " warigeað, wulf-hleoðu, windige nässas,
 1360 " frêene fen-gelâd, þær fyr-gen-streám
 " under nässa genipu niðer gewiteð,
 " flôd under foldan; nis þät feor heonon
 " mil-gemeares, þät se mere standeð,
 " ofer þäm hongiað hrinde bearwas,
 1365 " wudu wýrtum fäst, wäter oferhelmað.
 " Þær mæg nihta gehwäm nið-wundor seón,
 " fýr on flôde; nô þäs frôd leofað
 " gumena bearna, þät þone grund wite;
 " þeah þe hæð-stapa hundum geswenced,
 1370 " heorot hornum trum holt-wudu sêce,
 " feorran geflymed, ær he feorh seleð,
 " aldor on ôfre, ær he in wille,
 " hafelan *hýdan*. Nis þät heóru stôw:
 " þonon fýð-geblond up âstigeð
 1375 " won tô wolcnum, þonne wind styreð
 " lâð gewidru, ôð þät lyft drysmað,
 " roderas reótað. Nu is ræd gelang
 " eft ät þe ánum! Eard git ne const,
 " frêene stôwe, þær þu findan miht
 1380 " sinnigne secg: sêc gif þu dýrre!
 " Ic þe þá fæhðe feó leánige,
 " eald-gestreónum, swâ ic ær dyde,
 " wundnum golde, gyf þu on weg cymest."

XXII.

BEÓWULF SEEKS THE MONSTER IN THE HAUNTS OF
THE NIXIES.

- BEÓWULF maðelode, bearn Ecgþeówes :
- 1385 “ Ne sorga, snotor guma! sêlre bið æghwäm,
 “ þät he his freónd wrece, þonne he fela murne ;
 “ úre æghwyle sceal ende gebídan
 “ worolde lífes ; wyrce se þe móte
 “ dômes ær deáðe ! þät bið driht-guman
- 1390 “ unlifgendum äfter sêlest.
 “ Áris, ríces weard ; uton hraðe fêran,
 “ Grendles mágan gang sceáwigan !
 “ Ic hit þe gehâte : nô he ou helm losað,
 “ ne on foldan fäðm, ne on fyr-gen-holt,
- 1395 “ ne on gyfenes grund, gá þær he wille.
 “ þys dögor þu geþyld hafa
 “ weána gehwylces, swâ ic þe wêne tó ! ”
 “ Áhleóp þá se gomela, gode þancode,
 mihtigan drihtne, þäs se man gespræc.
- 1400 þá wäs Hrôðgäre hors gebæted,
 wicg wunden-feax. Wísa fengel
 geatolic gengde ; gum-fêða stóp
 lind-häbbendra. Lástas wæron
 äfter wald-swaðum wide gesýne,
- 1405 gang ofer grundas ; gegnum fôr þá
 ofer myrcan môr, mago-þegna bär
 þone sêlestan sâwol-leásne,
 þára þe mid Hrôðgäre hâm eahtode.
 Ofer-eode þá äðelinga bearn
- 1410 steáp stân-hliðo, stíge nearwe,
 enge ân-þaðas, un-cûð gelâd,
 neowle nássas, nicor-húsa fela ;
 he feára sum beforan gengde

- wisra monna, wong seeáwian,
 1415 ðð þät he færinga fyrgen-beámas
 ofer hárne stán hleonian funde,
 wyn-leásne wudu; wäter under stôð
 dreórig and gedrêfed. Denum eallum wäs,
 winum Scyldinga, weorce on môde,
 1420 tō geþolianne þegne monegum,
 oncyð corla gehwäm, syððan Äsc-heres
 on þam holm-clife hafelan mêtton.
 Flôð blôde weól (folc tō sægon)
 hâtan heolfre. Horn stundum song
 1425 fûslíc fyrð-leôð. Fêða eal gesät;
 gesâwon þâ äfter wätere wurm-cynnes fela,
 sellíce sæ-dracan sund cunnian,
 swylce on näs-hleoðum nicras licgean,
 þâ on undern-mæl oft bewitigað
 1430 sorh-fulne sîð on segl-råde,
 wyrmas and wil-deór; hie on weg hruron
 bitere and gebolgne, bearlitm ongeáton,
 gûð-horn galan. Sumne Geáta leód
 of flân-bogan feores getwæfde,
 1435 f̆ð-gewinnes, þät him on aldre stôð
 here-sträl hearda; he on holme wäs
 sundes þe sænra, þe hyne swylt fornam.
 Hræðe wearð on f̆ðum mid cofer-spreótum
 heoro-hôcyhtum hearde genearwod,
 1440 nîða genæged and on näs togen
 wundorlic wæg-bora; weras seeáwedon
 gryrelicene gist. Gyrede hine Beówulf
 eorl-gewædum, nalles for ealdre mearn:
 scolde here-byrne hondum gebroden,
 1445 sîð and searo-fâh, sund cunnian,
 seó þe bân-côfan beorgan cûðe,
 þät him hilde-grâp hreðre ne mihte,
 eorres inwit-feng, aldre gesceððan;

- ac se hwíta helm hafelan werede,
 1450 se þe mere-grundas mengan scolde,
 sêcan sund-gebland since geweorðad,
 befongen freá-wrásnum, swá hine fyrn-dagum
 worhte wæpna smið, wundrum teóde,
 besette swîn-lícum, þát hine syððan nô
 1455 brond ne beado-mêcas bitan ne meahton.
 Nás þát þonne mætost mágen-fultuma,
 þát him on þearfe lâh þyle Hrôðgâres;
 wás þám háft-mêce Hrunting nama,
 þát wás ân foran eald-gestreóna;
 1460 ecg wás íren, âter-tânnum fâh,
 âhyrded heaðo-swáte; næfre hit át hilde ne swác
 manna ængum þára þe hit mid mundum bewand,
 se þe gryre-siðas gegân dorste,
 folc-stede fâra; nás þát forma sið,
 1465 þát hit ellen-weore äfnan scolde.
 Hâru ne gemunde mago Ecglaðes
 eafoðes cräftig, þát he ær gespræc
 wíne druncen, þá he þás wæpnes onlâh
 sêlran sweord-frecan: selfa ne dorste
 1470 under f̄ða gewin aldre genêðan,
 driht-scype dreógan; þær he dôme forleás,
 ellen-mærðum. Ne wás þám ôðrum swá,
 syððan he hine tó gûðe gegyred háfde.

XXIII. THE BATTLE WITH THE WATER-DRAKE.

- BEÓWULF maðelode, bearn Ecgþeówes:
 1475 “geþenc nu, se mæra maga Healfdenes,
 “snottra fengel, nu ic eom siðes fûs,
 “gold-wine gumena, hwät wit geó spræcon,
 “gif ic át þearfe þínre scolde
 “aldre linnan, þát þu me á wære

- 1480 “forð-gewitenum on fäder stäle;
 “wes þu mund-bora mīnum mago-þegnum,
 “hond-gesellum, gif mec hild nime:
 “swylee þu þā mādmas, þe þu me sealdest,
 “Hrōðgār leófa, Higeláce onsend.
- 1485 “Mæg þonne on þām golde ongitan Geáta dryhten,
 “gescón sunu Hrēðles, þonne he on þät sine starað,
 “þät ic gum-cystum gōdne funde
 “beága bryttan, breác þonne mōste.
 “And þu Hūnferð læt ealde lāfe,
- 1490 “wrätlic wæg-sweord wīd-cūðne man
 “heard-ecg habban; ic me mid Hruntinge
 “dōm gewyree, oððe mec deað nimeð.”
 Äfter þæm wordum Weder-Geáta leóð
 êfste mid elne, nalas andsware
- 1495 bīdan wolde; brim-wylm onfēng
 hilde-rince. þā wās hwil dāges,
 ær he þone grund-wong ongytan mehte.
 Sōna þät onfunde, se þe flōða begong
 heoro-gīfre beheóld hund missera,
- 1500 grim and grædig, þät þær gumena sum
 ail-wihta eard ufan cunnode.
 Grāp þā tōgeánes, gūð-rinc gefēng
 atolan clommum; nō þý ær in gescōð
 hālan lice: hring ūtan ymb-bearh,
- 1505 þät heó þone fyrð-hom þurh-fōn ne mihte,
 locene leoðo-syrean lāðan fingrum.
 Bār þā seó brim-wylf, þā heó tō botme com,
 hringa þengel tō hofe sīnum,
 swā he ne mihte nō (he þās mōdig wās)
- 1510 wæpna gewealdan, ac hine wundra þās fela
 swencte on sunde, sæ-deór monig
 hilde-tuxum here-syrean bræc,
 êhton aglæcan. þā se eorl ongeat,
 þät he *in* nið-sele nāt-hwylecum wās,

- 1515 þær him nænig wäter wihte ne sceðede,
 ne him for hrôf-sele hrînan ne mehte
 fær-gripe flôdes: fÿr-leóht geseah,
 blâcne leóman beorhte scînan.
 Ongeat þâ se gôða grund-wyrgenne,
- 1520 mere-wif mihtig; mægen-ræs forgeaf
 hilde-bille, hond swenge ne ofteáh,
 þât hire on hafelan hring-mæl ágôl
 grædig gûð-leóð. þâ se gist onfand,
 þât se beado-leóma bítan nolde,
- 1525 aldre sceððan, ac seó ecg geswác
 þeódne át þearfe: þolode ær fela
 hond-gemôta, helm oft gescâr,
 fægges fyrd-hrægl: þât wäs forma sifð
 deórum mâðme, þât his dôm âlæg.
- 1530 Eft wäs ân-ræd, nalas elnes lät,
 mærdâ gemyndig mæg Hygelâces;
 wearp þâ wunden-mæl wrättum gebunden
 yrre oretta, þât hit on eorðan læg,
 stîð and stÿl-ecg; strengge getrûwode,
- 1535 mund-gripe mægenes. Swâ sceal man dôn,
 þonne he át gûðe gegân þenceð
 longsumne lof, nâ ymb his lif cearað.
 Gefêng þâ be eaxle (nalas for fæhðe mearn)
 Gûð-Geáta leóð Grendles môdor;
- 1540 brægd þâ beadwe heard, þâ he gebolgen wäs,
 feorh-geñðlan, þât heó on flet gebeáh.
 Heó him eft hraðe and-leán forgeald
 grimman grâpum and him tôgeánes fêng;
 oferwearp þâ wêrig-môd wigena strengest,
- 1545 fêðe-cempa, þât he on fylle wearð.
 Ofsât þâ þone sele-gyst and hyre seaxe geteáh,
 brád and brûn-ecg wolde hire bearn wrecan,
 ângan eaferan. Him on eaxle læg
 breóst-net broden; þât gebearh feore,

- 1550 wið ord and wið ecge ingang forstôd.
 Hæfde þá forsîðod sunu Ecgpeówes
 under gynne grund, Geáta cempa,
 nemne him heaðo-byrne helpe gefremede,
 here-net hearde, and hálig god
- 1555 geweóld wîg-sigor, witig drihten;
 rodera rædend hit on ryht geseéd,
 fýðelice syððan he eft ástôd.

XXIV. BEÓWULF SLAYS THE SPRITE.

- GESEAH þá on searwum sige-eádig bil,
 eald sweord eotenise eegum þyhtig,
- 1560 wîgena weorð-mynd: þæt *wás* wæpna cyst,
 bûton hit wás mâre þonne ænig mon ôðer
 tó beadu-láce átberan mehte
 gôd and geatolic giganta geweore.
 He gefêng þá fetel-hilt, freca Scildinga,
- 1565 hreóh and heoro-grim hring-mæl gebrægd,
 aldres orwêna, yrringa slôh,
 þæt hire wið halse heard grápode,
 bân-hringas bræc, bil eal þurh-wôd
 fægne flæsc-homan, heó on flet geerong;
- 1570 sweord wás swátig, seeg weorce gefeh.
 Lixte se leóma, leóht inne stôd,
 efne swá of hefene hádre scíneð
 rodores candel. He áfter recede wlát,
 hwearf þá be wealle, wæpen hafenade
- 1575 heard be hiltum Higeláces þegn,
 yrre and ân-ræd. Nás seó eeg fracod
 hilde-rince, ac he hraðe wolde
 Grendle forgyldan gûð-ræsa fela
 þára þe he geworhte tó West-Denum

- 1580 oftor micle þonne on ænne sið,
 þonne he Hrôðgâres heorð-geneátas
 slôh on sweofote, slæpende frät
 folces Denigea fýf-tyne men
 and ôðer swyle út of-ferede,
- 1585 lādlicu lác. He him þæs leán forgeald,
 rêðe cempa, tō þæs þe he on ræste geseah
 gûð-wêrigne Grendel licgan,
 aldor-leásne, swá him ær gescôd
 hild ät Heorote; hrá wide sprong,
- 1590 syððan he äfter deáðe drepe þrowade,
 heoro-sweg heardne, and hine þá heáfde becearf.
 Sóna þät gesáwon snottre ceorlas,
 þá þe mid Hrôðgâre on holm wliton,
 þät wás fýð-geblond eal gemenged,
- 1595 brim blóde fáh: blonden-feaxe
 gomele ymb gôdne ongeador spræcon,
 þät hig þæs äðelinges eft ne wêndon,
 þät he sige-hrêðig sêcean cōme
 mærne þeóden; þá þæs monige gewearð,
- 1600 þät hine seó brim-wylf äbroten háfde.
 Þá com nōn dages. Näs ofgeáfon
 hwate Scyldingas; gewát him hám þonon
 gold-wine gumena. Gistas sêtan,
 môdes seóce, and on mere staredon,
- 1605 wiston and ne wêndon, þät hie heora wine-drihten
 selfne gesáwon. Þá þät sweord ongan
 äfter heaðo-swáte hilde-gicelum
 wig-bil wanian; þät wás wundra sum,
 þät hit eal gemealt íse gelicost,
- 1610 þonne forstes bend fäder onlæteð,
 onwindeð wäl-rápas, se þe geweald hafað
 sæla and mæla; þät is sôð metod.
 Ne nom he in þæm wicum, Weder-Geáta leód,
 máðm-æhta má, þêh he þær monige geseah,

- 1615 bûton þone hafelan and þá hilt somod,
 since fâge; sweord ær gemealt,
 forbarn broden mæl: wæs þæt blôð tō þæs hât,
 ættren ellor-gæst, se þær inne swealt.
 Sôna wæs on sunde, se þe ær üt sâcce gebâd
- 1620 wîg-hryre wráðra, wâter up þurh-deáf;
 wæron f̅ð-gebland eal gefælsod,
 eácne eardas, þá se ellor-gâst
 oflêt lif-dagas and þæs lænan gesceaft.
 Com þá tō lande lid-manna helm
- 1625 swið-môð swymman, sæ-lâce gefeah,
 mûgen-byrðenne þára þe he him mid hæfde.
 Eodon him þá tōgeánes, gode þancodon,
 þryðlic þegna heáp, þeódnes gefêgon,
 þæs þe hi hyne gesundne geseón môston.
- 1630 þá wæs of þâm hrôran helm and byrne
 lungre âlfsed: lagu drusade,
 wâter under wolcnum, wâl-dreôre fâg.
 Fêrdon forð þonon fêðe-lâstum
 ferhðum fâgne, fold-weg mæton,
- 1635 cûðe stræte; cyning-balde men
 from þâm holm-clife hafelan bæron
 earfoðlice heora æghwáðrum
 fela-môdigra: feówer scoldon
 on ðâm wâl-stenge weorcum geferian
- 1640 tō þâm gold-sele Grendles heáfod,
 ôð þæt semninga tō sele cōmon
 frome fyrð-hwate feðwer-tyne
 Geáta gongan; gum-dryhten mid
 môdig on gemonge meodo-wongas trâd.
- 1645 þá com in gân ealdor þegna,
 dæd-cêne mon dôme gewurðad,
 hâle hilde-deór, Hrôðgâr grêtan:
 þá wæs be feaxe on flet boren
 Grendles heáfod, þær guman druncon,

1650 egeslic for eorlum and þære idese mid :
 wlite-seón wrätlic weras onsáwon.

XXV. HROTHGAR'S GRATITUDE: HE DISCOURSES.

- BEÓWULF maðelode, bearn Ecgþeðwes :
 "Hwät! we þe þás sæ-lác, sunu Healfdenes,
 "leóð Scyldinga, lustum bróhton,
 1655 "tîres tô tâcne, þe þu her tô lôcast.
 "Ic þät unsôfte ealdre gedîgde :
 "wîge under wâtere weorc genêðde
 "earfoðlice, ät-rihte wäs
 "gûð getwæfed, nymðe mec god scylde.
 1660 "Ne meahthe ic ät hilde mid Hruntinge
 "wiht gewyrean, þeah þät wæpen duge,
 "ac me geûðe ylða waldend,
 "þät ic on wage geseah wlitig hangian
 "eald sweord eácen (oftost wîsode
 1665 "winigea leásun) þät ic þý wæpne gebräd.
 "Ofslôh þâ ät þære säcce (þâ me sæl ägeald)
 "hûses hyrdas. þâ þät hilde-bil
 "forbarn, brogden mæl, swâ þät blôð gesprang,
 "hätost heaðo-swâta : ic þät hilt þanan
 1670 "feóndum ätferede ; fyren-dæda wräc,
 "deäð-cwealm Denigea, swâ hit gedêfe wäs.
 "Ic hit þe þonne gehäte, þät þu on Heorote môst
 "sorh-leás swefan mid þînra secga gedryht,
 "and þegna gehwyle þînra leóða,
 1675 "duguðe and iogoðe, þät þu him ondrædan ne þearft,
 "þeóden Scyldinga, on þâ healfe,
 "aldor-bealu eorlum, swâ þu ær dydest."
 þâ wäs gylden hilt gamelum rince,
 hârum hild-fruman, on hand gyfen,
 1680 enta ær-geweorc, hit on æht gehwearf

- 1715 “ eaxl-gesteallan, ðð þät he äna hwearf,
 “ mære þeóden. mon-dreámum from:
 “ þeáh þe hine mihtig god mägenes wynnnum,
 “ eafeðum stêpte, ofer ealle men
 “ forð gefremede, hwiðere him on ferhðe greów
- 1720 “ breóst-hord blóð-reów: nallas beágas geaf
 “ Denum äfter dôme; dreám-leás gebáð,
 “ þät he þäs gewinnes weorc þrowade,
 “ leóð-bealo longsum. þu þe lær be þon,
 “ gum-cyste ongit! ic þis gid be þe
- 1725 “ äwræc wintrum frôð. Wundor is tó secganne,
 “ hû mihtig god manna cynne
 “ þurh síðne sefan snyttru bryttað,
 “ eard and eorl-scipe, he äh ealra geweald.
 “ Hwílum he on lufan læteð hworfan
- 1730 “ monnes môð-geþone mæran cynnes,
 “ seleð him on éðle eorðan wynne,
 “ tó healdanne hleó-burh wera,
 “ gedêð him swá gewealdene worolde. dælas,
 “ síde rice, þät he his selfa ne mäg
- 1735 “ for his un-snyttrum ende geþencean;
 “ wunað he on wiste, nô hine wiht dweleð,
 “ ädl ne ylðo, ne him inwit-sorh
 “ on sefan sweorceð, ne gesacu ðhwær,
 “ ecg-hete eóweð, ac him eal worold
- 1740 “ wendeð on willan; he þät wyrse ne con,
 “ ðð þät him on innan ofer-hygda dæl
 “ weaxeð and wridað, þonne se weard swefeð,
 “ sáwele hyrde: bið se slæp tó fäst,
 “ bisgum gebunden, bona swiðe neáh,
- 1745 “ se þe of flân-bogan fyrenum sceóteð.

XXVI.

THE DISCOURSE IS ENDED. — BEÓWULF PREPARES
TO LEAVE.

- “ þonne bið on hreðre under helm drepen
 “ biteran stræle: him bebeorgan ne con
 “ wom wundor-bebodum wergan gâstes ;
 “ þinceð him tō lytel, þæt he tō lange heóld,
 1750 “ gýtsað grom-hydig, nallas on gylp seleð
 “ fátte beágas and he þá forð-gesceaft
 “ forgyteð and forgýmeð, þæs þe him ær god sealde,
 “ wuldres waldend, weorð-mynda dæl.
 “ Hit on ende-stáf eft gelimpeð,
 1755 “ þæt se lic-homa læne gedreóseð,
 “ fæge gefcalleð ; fêhð ððer tō,
 “ se þe unmunlice mādmas dæleð,
 “ eorles ær-gestreón, egesan ne gýmeð.
 “ Bebeorh þe þone bealo-nið, Beówulf leófa,
 1760 “ secg se betsta, and þe þæt sêlre geceós,
 “ êce rædas ; oferhyda ne gým,
 “ mære cempa ! Nu is þines mægnes blæd
 “ âne hwile ; eft sôna bið,
 “ þæt þec ádl oððe ecg eafðes getwæfeð,
 1765 “ oððe fýres feng oððe flódes wylm,
 “ oððe gripe méces oððe gâres fliht,
 “ oððe atol ylðo, oððe cágena bearhtm
 “ forsíteð and forsworceð semninga bið.
 “ þæt þec, dryht-guma, deað oferswýðeð.
 1770 “ Swá ic Hring-Dena hund missera
 “ weóld under wolenum, and hig wíge beleác
 “ manigum mægða geond þysne middan-geard,
 “ áscum and ecgum, þæt ic me ænigne
 “ under swegles begong gesacan ne tealde.

- 1775 “Hwät! me þás on éðle edwenden cwom,
 “gyrn äfter gomehe, seoððan Grendel wearð,
 “eald-gewinna, in-genga mîn:
 “ic þære sôcne singales wäg
 “môd-ceare micle. Þás sig metode þanc,
- 1780 “écean drihtne, þás þe ic on aldre gebád,
 “þät ic on þone hafelan heoro-dreórigne
 “ofer eald gewin eágum starige!
 “Gá nu tô setle, symbel-wynne dreóh
 “wíg-geweorðad: unc sceal worn fela
- 1785 “máðma gemænra, siððan morgen bið.”
 Geát wás gläd-môd, geóng sôna tô,
 setles neósan, swá se snottra hêht.
 Þá wás eft swá ær ellen-rôfum,
 flet-sittendum fägere gereorded
- 1790 niówan stefne. Niht-helm gesweare
 deorc ofer dryht-gumum. Duguð eal árás;
 wolde blonden-feax beddes neósan,
 gamela Scylding. Geát ungemetes wêl,
 rôfne rand-wígan restan lyste:
- 1795 sôna him sele-þegn síðes wêrgum,
 feorran-cundum forð wísade,
 se for andrysum ealle beweotede
 þegnes þearfe, swylce þý dôgore
 heáðo-líðende habban scoldon.
- 1800 Reste hine þá rûm-heort; reced hlifade
 geáp and gold-fáh, gäst inne swáf,
 ôð þät hrefn blaca heofones wynne
 blíð-heort bodode. Þá com beorht *sunne*
 scacan *ofer grundas*; scaðan onetton,
- 1805 wæron äðelingas eft tô leódom
 fûse tô farenne, wolde feor þanon
 cuma collen-ferhð ceóles neósan.
 Hêht þá se hearda Hrunting beran,
 sunu Ecgláfes, hêht his sweord niman,

- 1810 leóflíc íren; sǣgde him þás leánes þanc,
 e wǣð he þone gúð-wine góðne tealde,
 wíg-crǣftigne, nales wordum lóg
 mēces ege: þát wás móðig secg.
 And þá síð-frome searwum gearwe
- 1815 wígend wæron, eode weorð Denum
 áðeling tó yppan, þær se óðer wás
 hále hilde-deór, Hrôðgár grêtte.

XXVII. THE PARTING WORDS.

- BEÓWULF maðelode, bearn Ecgþeówes:
 “Nu we sæ-líðend secgan wyllað
- 1820 “feorran cumene, þát we fundiað
 “Higelác sēcan. Wæron her tela
 “willum bewenede; þu ús wel dohtest.
 “Gif ic þonne on eorðan ówihhte mæg
 “þínre mōd-lufan mǣran tilian,
- 1825 “gumena dryhten, þonne ic gyt dyde,
 “gúð-geweorca ic beó gearo sōna.
 “Gif ic þát gefricge ofer flóða begang,
 “þát þec ymbe-sittend egesan þy wáð,
 “swá þec hetende hwílum dydon,
- 1830 “ic þe þásenda þegna bringe,
 “háleða tó helpe. Ic on Higeláce wát,
 “Geáta dryhten, þeáh þe he geong sý,
 “folces hyrde, þát he mec fremman wile
 “wordum and worcum, þát ic þe wel herige,
- 1835 “and þe tó geóce gár-holt bere
 “mágenes fultum, þær þe bið manna þearf;
 “gif him þonne Hrêðric tó hofum Geáta
 “geþingeð, þeódnes bearn, he mæg þær fela
 “freónda findan: feor cýððe beóð
- 1840 “sêlran gesóhte þám þe him selfa deáh.”

- Hrôðgâr maðelode him on andsware :
- “ þe þá word-cwydas wittig drihten
 “ on sefan sende! ne hýrde ic snotorlicor
 “ on swâ geongum feore guman jingian :
- 1845 “ þu eart mægenes strang and on môde frôð,
 “ wís word-cwida. Wên ic talige,
 “ gif þæt gegangeð, þæt þe gâr nymeð,
 “ hild heoru-grimme Hrêðles eaferan,
 “ ádl oððe íren ealdor þínne,
- 1850 “ folces hyrde, and þu þín feorh hafast,
 “ þæt þe Sæ-Geátas sêlran nâbben
 “ tó geceósenne cyning ænigne,
 “ hord-weard háleða, gif þu healdan wylt
 “ maga ríce. Me þín môð-sefa
- 1855 “ lícað leng swâ wel, leófa Beówulf :
 “ hafast þu gefêred, þæt þám folcum sceal,
 “ Geáta leóðum and Gâr-Denum
 “ sib gemænum and sacu restan,
 “ inwit-níðas, þe hie ær drugon ;
- 1860 “ wesan, þenden ic wealde wíðan ríces,
 “ máðmas gemæne, manig ôðerne
 “ gôðum gegrêtan ofer ganotes bád ;
 “ sceal hring-naca ofer heáðu bringan
 “ lác and luf-tácen. Ic þá leóde wát
- 1865 “ ge wið feónd ge wið freónd fäste geworhte,
 “ æghwás untæle ealde wísan.”
 Þá git him eorla hleó inne gesealde,
 mago Healfdenes máðmas twelfe,
 hêt hine mid þæm lácum leóde swæse
- 1870 sêcean on gesyntum, snúde eft cuman.
 Gecyste þá cyning áðelum gôð,
 þeóden Scildinga þegen betstan
 and be healse genam ; hruron him teáras,
 blonden-feaxum : him wás bega wên,
- 1875 ealdum infrôðum, ôðres swíðor,

- þät hî seoððan geseón mōston
 mōdige on meðle. Wäs him se man tō þon leóf,
 þät he þone breóst-wylm forberan ne mehte,
 ac him on hreðre hyge-bendum fäst
 1880 äfter deórum men dyrne langað
 beorn wið blóde. Him Beówulf þanan,
 gñð-rinc gold-wlane gräs-moldan träd,
 since hrēmig: sæ-genga båd
 ägend-freán, se þe on ancre räd.
 1885 þä wäs on gange gifu Hröðgâres
 oft geæhted: þät wäs än cýning
 æghwäs orleahre, ðð þät hine ylðo benam
 mägenes wynnum, se þe oft manegum scöð.

XXVIII.

 BEÓWULF RETURNS TO GEATLAND.—THE QUEENS
 HYGÐ AND THRYTHO.

- Cwom þä tō flöde fela-mōdigra
 1890 häg-stealdra *hedp*; hring-net bæron,
 locene leoðo-syrean. Land-weard onfand
 eft-sið eorla, swä he ær dyde;
 nô he mid hearne of hliðes nosan
 gästas grêtte, ac him tōgeánes räd;
 1895 cwäð þät wilcuman Wedera leóðum
 scawan scîr-hame tō scipe fōron.
 þä wäs on sande sæ-geáp naca
 hladen here-wæðum, hringed-stefna
 mearum and mādnum: mäst hlifade
 1900 ofer Hröðgâres hord-gestreónum.
 He þäm bät-wearde bunden golde
 swurd gesealde, þät he syððan wäs
 on meodu-bence mādme þý weorðra,

- yrfe-láfe, Gewát him on ýð-nacan,
 1905 drêfan deóp wáter, Dena land ofgeaf.
 þá wás be máste mere hráglá sum,
 segl sále fást. Sund-wudu þunede,
 nó þær wêg-flotan wind ofer ýðum
 síðes getwæfde; sæ-genga fôr,
 1910 fleát fámig-heals forð ofer ýðe,
 bunden-stefna ofer brim-streámas,
 þát hie Geáta clifu ongitan meah-ton,
 cûðe nássas. Ceól up geþrang,
 lyft-geswenced on lande stôð.
 1915 Hraðe wás át holme hýð-weard gearo,
 se þe ær lange tíð, leófra manna
 fûs, át faroðe feor wlátode;
 sælde tô sande síð-fáðme scip
 oncer bendum fást, þý lás hym ýða þrym
 1920 wudu wynsuman forwrecan meah-te.
 Hét þá up beran áðelinga gestreón,
 frátwe and fát-gold; nás him feor þanon
 tô gesêcane sínces bryttan:
 Higelâc Hrêðling þær át hám wunað,
 1925 selfa mid gesíðum sæ-wealle neáh;
 bold wás betlic, brego-rôf cyning,
 heá on healle, Hygd swíðe geong,
 wís, wel-þungen, þeáh þe wintra lyt
 under burh-locan gebiden hábbe
 1930 Hæreðes dôhtor: nás hió hnâh swâ þeáh,
 ne tô gneáð gifa Geáta leóðum,
 máðm-gestreóna. Môð þryðo wæg,
 fremu folces cwên, firen ondrysne:
 nænig þát dorste deór genêðan
 1935 swæsra gesíða, nefne sin-freá,
 þát hire an dáges eágum starede;
 ac him wâl-bende weotode tealde,
 hand-gewriðene: hraðe seoððan wás

- 1940 äfter mund-gripe mæce gepinged,
 þät hit sceaðen-mæl scyran mōste,
 cwealm-bealu cýðan, Ne bið swyle cwênlic þeáw
 idese tō efnanne, þeáh þe hió ænlícu sý,
 þätte freoðu-webbe feores onsæce
 äfter líge-torne leófnæ mannan.
- 1945 Hāru þät onhóhsnode Heminges mæg;
 ealo drincende óðer sædan,
 þät hió leód-bealewa lās gefremede,
 inwit-níða, syððan ærest wearð
 gyfen gold-hroden geongum cempan,
- 1950 äðelum díore, syððan hió Offan flet
 ofer fealone flóð be fāder lāre
 síðe gesóhte, þær hió syððan wel
 in gum-stóle, góde mære,
 líf-gesceafta lífigende breác,
- 1955 hióld heáh-lufan wið hāleða brego,
 ealles mon-cynnes mīne gefræge
 þone sēlestan bī sām tweónum
 eormen-cynnes; forþam Offa wās
 geofum and gūðum gār-cēne man,
- 1960 wíde geweorðod; wísdóme heóld
 éðel sinne, þonon Eómær wóc
 hāleðum tō helpe, Heminges mæg,
 nefa Gārmundes, níða cräftig.

XXIX. HIS ARRIVAL. HYGELAC'S RECEPTION.

- GEWÁT him þá se hearda mid his hond-scole
 1965 sylf äfter sande sæ-wong tredan,
 wíde waroðas. Woruld-candel scān,
 sigel sūðan fūs: lí síð drugon,
 elne geeodon, tō þās þe eorla hleó,

- bonan Ongenþeówes burgum on innan,
 1970 geongne gúð-cyning góðne gefrunon
 hringas dælan. Higeláce wás
 síð Beówulfes snúde gecýðed,
 þát þær on wordig wígendra hleó,
 lind-gestealla lifigende cwom,
 1975 heaðo-láces hál tó hofe gongan.
 Hraðe wás gerýmed, swá se ríca bebeád,
 fêðe-gestum flet innan-weard.
 Gesát þá wið sylfne, se þá sáce genás,
 mæg wið mæge, syððan man-dryhten
 1980 þurh hleóðor-cwyde holdne gegrêtte
 meaglum wordum. Meodu-scencum
 hwearf geond þát reced Hæreðes dôhtor:
 lufode þá leóde, líð-wæge bär
 hælum tó handa. Higelác ongan
 1985 sinne geseldan in sele þam heán
 fágre fricgean, hyne fyrwet brác,
 hwylce Sæ-Geáta síðas wæron:
 “Hú lomp eów on láde, leófa Biówulf,
 “þá þu færinga feorr gehogodest,
 1990 “sáce sêcean ofer sealt wáter,
 “hilde tó Hiorote? Ac þu Hrôðgáre
 “wíð-cúðne weán wihte gebéttest,
 “mærum þeóðne? Ic þás mōd-ceare
 “sorh-wylmum seáð, síðe ne trúwode
 1995 “leófes mannes; ic þe lange bád,
 “þát þu þone wál-gæst wihte ne grêtte,
 “lête Súð-Dene sylfe geweorðan
 “gúðe wið Grendel. Gode ic þanc secge,
 “þás þe ic þe gesundne gescón mōste.”
 2000 Biówulf maðelode, bearn Ecgþiówes:
 “þát is undyrne, dryhten Higelác,
 “*mære* geméting monegum fira,
 “hwylc *orleg*-hwíl uncer Grendles

- “wearð on þam wange, þær he worna fela
 2005 “Sige-Scildingum sorge gefremede,
 “yrnðe tō aldre; ic þæt eal gewræc,
 “swâ ne gylpan þearf Grendeles maga
 “ænig ofer eorðan uht-hlem þone,
 “se þe lengest leofað lādān cynnes,
 2010 “fenne bifongen. Ic þær furðum ewom,
 “tō þam hring-sele Hrōðgār grētan:
 “sōna me se mæra mago Healfdenes,
 “syððan he mōd-sefan minne cūðe,
 “wið his sylfes sunu setl getæhte.
 2015 “Weorod wæs on wyne; ne seah ic wīdan feorh
 “under heofenes hwealf heal-sittendra
 “meðu-dreám mārān. Hwīlum mæru ewēn.
 “friðu-sibb folca flet eall geond-hwearf,
 “bædde byre geonge; oft hió beáh-wriðan
 2020 “secge sealde, ær hió tō setle geóng.
 “Hwīlum for duguðe dōhtor Hrōðgāres
 “eorlum on ende ealu-wæge bār,
 “þā ic Freáware flet-sittende
 “nemnan hýrde, þær hió nægled sine
 2025 “hāleðum sealde sió gehāten wās,
 “geong gold-hroden, gladum suna Frōðan;
 “hafað þās geworden wine Scyldinga
 “rices hýrde and þæt ræd talað,
 “þæt he mid þý wīfe wæl-fæhða dæl,
 2030 “sacca gesette. Oft nō seldan hwær
 “āfter leód-hýre lytle hwīle
 “bon-gār būgeð, þeáh seó brýð duge!

XXX. BEÓWULF'S STORY OF THE SLAYINGS.

- "Mæg þás þonne ofþyncan þeóden Heaðobeardna
 "and þegna gehwam þára leóda,
 2035 "þonne he mid fæmnan on flett gæð,
 "dryht-bearn Dena duguða biwenede:
 "on him gladiað gomelra láfe
 "heard and bring-mæl, Heaðobeardna gestreón,
 "þenden hie þám wæpnum wealdan mōston,
 2040 "ðð þæt hie forlæddan tō þam lind-plegan
 "swæse gesīðas ond hyra sylfra feorh.
 "þonne cwīð át beóre, se þe beáhl gesyhð,
 "eald äsc-wīga, se þe eall geman
 "gār-cwealm gumena (him bið grim sefa),
 2045 "onginneð geðmor-mōd geongne ceman
 "þurh hreðra gehygd hīges cunnian,
 "wīg-bealu weccēan and þæt word ácwyrð:
 " "Meaht þu, mīn wine, mēce gecnāwan,
 " "þone þin fāder tō gefeohte bār
 2050 " "under here-grīman hindeman sīðe,
 " "dýre īren, þær hyne Dene slōgon,
 " "weóldon wāl-stōwe (syððan wiðer-gyld lāg
 " "āfter hāleða hryre) hwate Scyldungas?
 " "Nu her þára banena byre nāt-hwylces,
 2055 " "frätwum hrēmīg on flet gæð,
 " "morðres gylpeð and þone mādðum byreð,
 " "þone þe þu mid rihte rædan sceoldest!"
 "Manað swā and myndgað mæla gehwylce
 "sārum wordum, ðð þæt sæl cymeð,
 2060 "þæt se fæmnan þegn fore fāder dædum
 "āfter billes bite blōd-fāg swefeð,
 "ealdres scyldig; him se ððer þonan
 "losað lifigende, con him land geare.

- “ þonne bióð brocene on bá healfe
 2065 “ áð-sweord eorla; syððan Ingelde
 “ weallað wäl-níðas and him wíf-lufan
 “ áfter cear-wálmum cólran weorðað.
 “ þý ic Heaðobeardna hlykdo ne telge,
 “ dryht-sibbe dæl Denum unfæcne,
 2070 “ freónd-scipe fástne. Ic sceal forð sprecan
 “ gen ymbe Grendel, þát þu geare cunne,
 “ sinces brytta, tó hwan syððan wearð
 “ hond-ræs háleða. Syððan heofones gim
 “ gláð ofer grundas, gäst yrre cwom,
 2075 “ eatol æfen-gróm, úser neósan,
 “ þær we gesunde sál weardodon;
 “ þær wás Hondsció hild onsæge,
 “ feorh-bealu fægum, he fyrrest læg,
 “ gyrded cempa; him Grendel wearð,
 2080 “ mærum magu-þegne tó mûð-bonan,
 “ leófes mannes líc eall forswealg.
 “ Nô þý ær út þá gen ídel-hende
 “ bona blódig-tóð bealewa gemyndig,
 “ of þam gold-sele gongan wolde,
 2085 “ ac he mágnes rôf mîn costode,
 “ grápode gearo-folm. Glóf hangode
 “ síð and syllíc searo-bendum fást,
 “ sió wás orþoncum eall gegyrwed
 “ deóflæs cráftum and dracan fellum:
 2090 “ he mec þær on innan unsynnigne,
 “ diór dæd-fruma, gedón wolde,
 “ manigra sumne: hyt ne mihte swá,
 “ syððan ic on yrre upp-riht ástóð.
 “ Tó lang ys tó reccenne, hú ic þam leóð-sceaðan
 2095 “ yfla gehwylces ond-leán forgeald;
 “ þær ic, þeóden mîn, þíne leóde
 “ weorðode weorcum. He on weg losade,
 “ lytle hwíle líf-wynna breác;

- "hwæðre him sió swiðre swaðe weardade
 2100 "hand on Hiorte and he heán þonan,
 "môdes geðmor mere-grund gefeóll.
 "Me þone wæl-ræs wine Scildunga
 "fáttan golde fela leánode,
 "manegum máðmum, syððan mergen com
 2105 "and we tó symble geseten háfdon.
 "þær wás gidd and gleó; gomela Scilding
 "fela fricgende feorran rehte;
 "hwílum hilde-deór hearpan wynne,
 "gomen-wudu grêtte; hwílum gyd áwræc
 2110 "sôð and sárlíc; hwílum syllíc spell
 "rehte áfter rihte rúm-heort cyning.
 "Hwílum eft ongan eldo gebunden,
 "gomel gúð-wíga giogude cwíðan
 "hilde-strengo; hreðer inne weóll,
 2115 "þonne he wintrum frôð worn gemunde.
 "Swá we þær inne andlangne dæg
 "níode náman, ôð þát niht becwom
 "ôðer tó yldum. þá wás eft hraðe
 "gearo gyrn-wræce Grendeles môdor,
 2120 "síðode sorh-full; sunu deáð fornam,
 "wíg-hete Wedra. Wif unhýre
 "hyre bearn gewræc, beorn ácwealde
 "ellenlíce; þær wás Äsc-here,
 "frôðan fyrn-witan, feorh úðgenge;
 2125 "nôðer hy hine ne môston, syððan mergen cwom,
 "deáð-wêrigne Denia leóde
 "bronde forbärnan, ne on bæl hladan
 "leófne mannan: hió þát líc átbär
 "feónðes fáðmum under firgen-streám.
 2130 "þát wás Hrôðgäre hreówa tornost
 "þára þe leóð-fruman lange begeáte;
 "þá se þeóden mec þíne lýfe
 "healsode hreóh-môð, þát ic on holma geþring

- “ eorl-scipe efnde, ealdre genêðde,
 2135 “ mærdο fremede : he me mēde gehêt.
 “ Ic þā þās wālmēs, þe is wīde eūð,
 “ grimne gryrelīene grund-hyrde fond.
 “ þær une hwīle wās hand gemæne ;
 “ holm heolfre weóll and ic heáfde becearf
 2140 “ in þam *grund*-sele Grendeles mōdor
 “ eácnun eegum, unsōfte þonan
 “ feorh ððferede ; nās ic fæge þā gyt,
 “ ac me eorla hleó eft gesealde
 “ mādma menigeo, maga Healfdenes.

XXXI.

HE GIVES PRESENTS TO HYGELAC. HYGELAC
 REWARDS HIM. HYGELAC'S DEATH.
 BEÓWULF REIGNS.

- 2145 “ Swā se þeód-kyning þeáwun lyfde :
 “ nealles ic þām leánun forloren háfde,
 “ mágnes mēde, ac he me *mādmas* geaf,
 “ sunu Healfdenes, on *sīnne* sylfes dōm ;
 “ þā ic þe, beorn-cyning, bringan wylle,
 2150 “ êstum geþwan. Gen is eall át þe
 “ lissa gelong : ic lyt hafo
 “ heáfod-mága, nefne Hygelác þee !”
 Hêt þā in beran eafor, heáfod-segn,
 heaðo-steápne helm, háre byrnan,
 2155 gúð-sweord geatolíc, gyd áfter wræc :
 “ Me þis hilde-sceorp Hróðgár sealde,
 “ snotra fengel, sume worde hêt,
 “ þæt ic his ærest þe eft gesáigde,
 “ cwæð þæt hyt háfde Hiorogár cyning,
 2160 “ leód Scyldunga lange hwīle ;

- “nô þý ær suna sînum syllan wolde,
 “hwatum Heorowearde, þeáh he him hold wære,
 “breóst-gewædu. Brûc ealles well!”
 Hýrde ic þæt þám frätwum feówer mearas
 2165 lungre gelíce lást weardode,
 äppel-fealuwe; he him êst geteáh
 meara and máðma. Swá sceal mæg dôn,
 nealles inwit-net, ôðrum bregdan,
 dyrnum cräfte *deáð rénian*
 2170 hond-gesteallan. Hygeláce wás,
 nîða heardum, nefa swýðe hold
 and gehwáðer ôðrum hrôðra gemyndig.
 Hýrde ic þæt he þone heals-beáh Hygde gesealde,
 wrätlicne wundur-máððum, þone þe him Wealhþeó geaf,
 2175 þeódnes dóhtor, þrió wieg somod
 swancor and sadol-beorht; hyre syððan wás
 äfter beáh-þege breóst geweorðod.
 Swá bealdode bearn Ecgþeówes,
 guma gúðum cûð, gôðum dædum,
 2180 dreáh äfter dôme, nealles druncne slôg
 heorð-geneátas; näs him hreóh sefa,
 ac he man-cynnes mæste cräfte
 gin-fästan gife, þe him god scalde,
 heóld hilde-deór. Heán wás lange,
 2185 swá hyne Geáta bearn gôðne ne tealdon,
 ne hyne on medo-bence micles wyrðne
 drihten wereda gedôn wolde;
 swýðe *oft sägd*on, þæt he sleac wære,
 äðeling unfrom: edwenden cwom
 2190 tîr-eádigum menn torna gehwylces.
 Hét þá eorla hleó in gefetian,
 heaðo-rôf cyning, Hrêðles láfe,
 golde gegyrede; näs mid Geátum þá
 sinc-máððum sêlra on sweordes háð;
 2195 þæt he on Biówulfes bearm álegde,

- and him gesealde seofan þásendo,
bold and brego-stól. Him wás bám samod
on þam leód-scipe lond gecynde,
eard êðel-riht, ôðrum swiðor
- 2200 síde rice, þam þær sêlra wás.
Eft þæt geiode ufaran dôgrum
hilde-hlámnum, syððan Hygelác læg
and Heardrêde hilde-mêceas
under bord-hreóðan tó þonan wurdon,
- 2205 þá hyne gesóltan on sige-þeóde
hearde hilde-frecan. Heaðo-Scilfingas,
niða genægðan nefan Hererices.
Syððan Beówulfe bráde rice
on hand gehwearf: he geheóld tela
- 2210 fiftig wintru (wás þá fróð cyning,
eald êðel-weard), ôð þæt ân ongan
deorcum nihtum draca ricsian,
se þe on heáre hæðe hord beweotode,
stán-beorh steápne: stíg under læg,
- 2215 eldum uncúð. þær on innan gióng
niða nát-hwylces neódu geféng
hæðnum horde hond . d . . . geþ . . hwyle
since fáhne, he þæt syððan
. . . þ . . . lð . þ . . l . g
- 2220 slæpende be fyre, fyrena hyrde
þeófes cráfte, þæt sie ðioð
. idh . folc-beorn, þæt he gebolgen wás.

XXXII. THE FIRE-DRAKE. THE HOARD.

- NEALLES mid geweoldum wurm-horda . . . cráft
sóhte sylfes willum, se þe him sáre gesceóð,
2225 ac for þreá-nédlan þeów nát-hwylces
háleða bearna hete-swengeas fleáh,

- for ofer-þearfe* and þær inne fealh
 secg syn-bysig. Sóna in þá tíde
 þät þam gyste br . g . stöd,
 2230 hwäðre earm-sceapen
 . . ð . . . sceapen o i r . . e se fæs begeat,
 sinc-fät *geseah*: þær wäs swylcra fela
 in þam eorð-*scräfe* ær-gestreóna,
 swâ hy on geâr-dagum gumena nât-hwyle
 2235 eormen-lâfe äðelan cynnes
 þanc-hygende þær gehýdde,
 deóre mädmas. Ealle hie deáð fornam
 ærran mælum, and se ân þá gen
 leóda duguðe, se þær lengest hwearf,
 2240 weard wine-geómor wíscte þäs yldan,
 þät he lytel fäc long-gestreóna
 brücan môste. Beorh eal gearo
 wunode on wonge wäter-ýðum neáh,
 niwe be nässe nearo-cräftum fäst:
 2245 þær on innan bär eorl-gestreóna
 hringa hyrde hard-fyrdne dæl
 fättan goldes, feá worda cwäð:
 “Heald þu nu hruse, nu häleð ne môston,
 “eorla æhte. Hwät! hit ær on þe
 2250 “gôde begeáton; gúð-deáð fornam,
 “feorh-bealo frêne fyra gehwylcne,
 “leóda mînra, þára þe þis *lif* ofgeaf,
 “gesáwon sele-dreám. Náh hwâ sweord wege
 “oððe *fetige* fäted wæge,
 2255 “drync-fät deóre: duguð ellor scôc.
 “Sceal se hearda helm *hyrsted* golde
 “fätum befeallen: feormiend swefað,
 “þá þe beado-gríman býwan sceoldon,
 “ge swylce seó here-pád, síó ät hilde gebád
 2260 “ofer borda gebräc bite írena,
 “brosnað äfter beorne. Ne mäg byrnan hring

- “ äfter wīg-fruman wide fêran
 “ hūleðum be healfe; nās hearpan wyn,
 “ gomen gleó-beámes, ne gôð hafoc
 2265 “ geond sál swingeð, ne se swifta mearh
 “ burh-stede beáteð. Bealo-cwealm hafað
 “ fela feorh-cynna feorr onsended!”
 Swá giðmor-môð giolhðo mænde,
 ân äfter eallum unblíðe hweóp,
 2270 dāges and nihtes, ôð þät deáðes wylm
 hrān ät heortan. Hord-wynne fond
 eald uht-sceaða opene standan,
 se þe byrnende biorgas sêceð
 nacod nið-draca, nihtes fleógeð
 2275 fýre befangen; hýne fold-bûend
wíde gesáwon. He *gewunian* scall
 hlāw *under* hrusan, þær he hæðen gold
 warað wintrum frôð; ne byð him wihthe þê sêl.
 Swá se þeóð-sceaða þreó hund wintra
 2280 heóld on hrusan hord-ärna sum
 eácen-cräftig, ôð þät hýne ân ábealh
 mon on mðde: man-dryhtne bär
 fäted wæge, frioðo-wære bād
 hlāford sinne. Þá wäs hord rāsod,
 2285 onboren beága hord, bène getíðad
 feá-sceaftum men. Freá sceáwode
 fira fýrn-geweore forman síðe.
 Þá se wýrm onwôc, wrôht wäs geniwad;
 stone þá äfter stāne, steare-heort onfand
 2290 feónðes fôt-lāst; he tô forð gestôp,
 dýrnan cräfte, dracan heáfde neáh.
 Swá mäg unfæge eáðe gedígan
 weán and wräc-síð, se þe waldendes
 hýldo gehealdeð. Hord-weard sôhte
 2295 georne äfter grunde, wolde guman findan,
 þone þe him on sweofote säre geteócle:

- hát and hreóh-môð hlæw oft ymbe hwearf,
 ealne útan-weardne; ne þær ænig mon
 wäs on þære wëstenne. Hwäðre hilde gefeh,
 2300 beado-weorces: hwilum on beorh äthwearf,
 sinc-fät söhte; he þät söna onfand,
 þät häfde gumena sum goldes gefandod
 heáh-gestreóna. Hord-weard onbäd
 earfoðlice, óð þät æfen cwom;
 2305 wäs þá gebolgen beorges hyrde,
 wolde se láda líge forgyldan
 drinc-fät dýre. Þá wäs dæg sceacen
 wyrme on willan, nó on wealle leng
 bídan wolde, ac mid bæle fôr,
 2310 fýre gefýsed. Wäs se fruma egeslic
 leóðum on lande, swâ hyt lungre wearð
 on hyra sinc-gifan säre geendod.

XXXIII.

BEÓWULF RESOLVES TO KILL THE FIRE-DRAKE.

- Þá se gäst ongan glédum spiwan,
 beorht hofu bärnan; bryne-leóma stóð
 2315 eldum on andan; nó þær äht cwices
 láð lyft-floga læfan wolde.
 Wäs þäs wyrmes wíg wide gesýne,
 nearo-fåges nið neán and feorran,
 hú se gûð-sceaða Geáta leóde
 2320 hatode and hýnde: hord eft gesceát,
 dryht-sele dýrne ær dåges hwíle.
 Häfde land-wara líge befangen,
 bæle and bronde; beorges getrúwode,
 wíges and wealles: him seó wën geleáh.
 2325 þá wäs Biówulfe brôga gecýðed
 snúde tó sóðe, þät his sylfes him

- bolda sêlest bryne-wylnum mealt,
 gif-stôl Geáta. Þát þam gôðan wás
 hreów on hreðre, hyge-sorga mæst:
 2330 wênde se wísa, þát he wealdende,
 ofer ealde ríht, écean dryhtne
 bitre gebulge: breóst innan weóll
 þeóstrum geþoncum, swá him gefýwe ne wás.
 Háfde líg-draca leóða fæsten,
 2335 eá-lond útan, eorð-weard þone
 glêdum forgrunden. Him þás gúð-cyning,
 Wedera þíóden, wráce leornode.
 Héht him þá gewyrecean wígendra hleó
 call-írenne, eorla dryhten
 2340 wíg-bord wrätlic; wisse he gearwe,
 þát him holt-wudu *helpan* ne meahste,
 lind wið líge. Seeolde læn-daga
 äðeling ær-gôð ende gebíðan
 worulde lífes and se wýrn somod,
 2345 þeáh þe hord-welan heólde lange.
 Oferhogode þá hringa fengel,
 þát he þone wíð-flogan weorode gesôhte,
 síðan herge; nô he him þá sæcce ondrêd,
 ne him þás wýrmes wíg for wiht dyde,
 2350 eafôð and ellen; forþon he ær fela
 nearo nêðende níða gedligde,
 hilde-hlemma, syððan he Hróðgáres,
 sigor-eádig secg, sele fælsode
 and üt gúðe forgráp Grendeles mægum,
 2355 láðan cynnes. Nô þát læsest wás
 hond-gemota, þær mon Hygelác slôh,
 syððan Geáta cyning gúðe ræsum,
 freá-wine folces Freslondum on,
 Hréðles eafora hioro-dryncum swealt,
 2360 bille gebeáten; þonan Biówulf com
 sylfes cräfte, sund-nytte dreáh;

- † hæfde him on earme . . . XXX
 hilde-geatwa, þá he tó holme stág.
 Nealles Hetware hrémge þorfton
 2365 fêðe-wíges, þe him foran ongeán
 linde bæron: lyt eft becwom
 fram þam hild-frecan hámes niósan.
 Oferswam þá sióleða bigong suna Ecgþéowes,
 earm an-haga eft tó leóðum,
 2370 þær him Hygd gebeád ⁊ hord and ríce,
 beágas and brego-stól: bearne ne trúwode,
 þát he wið ál-fylcum êðel-stólas
 healdan cûðe, þá wás Hygelâc deád.
 Nô þý ær feá-sceafte findan meah-ton
 2375 át þam äðelinge ænige þinga,
 þát he Heardrêde hláford wære,
 oððe þone cyne-dóm ciósan wolde;
 hwäðre he him on folce freónd-lárum heóld,
 êstum mid áre, ôð þát he yldra wearð,
 2380 Weder-Geátum weóld. Hyne wrâc-mæg-gas
 ofer sæ sóhtan, suna Ôhteres:
 hæfdon hy forhealden helm Scylfinga,
 þone sêlestan sæ-cyninga,
 þára þe in Swiów-ríce sinc brytnade,
 2385 mærne þeóden. Him þát tó mearge wearð;
 he þær on feorme feorh-wunde hleát
 sweordes swengum, sunu Hygelâces;
 and him eft gewât Ongenþiówes bearn
 hámes niósan, syððan Heardrêd læg;
 2390 lét þone brego-stól Biówulf healdan,
 Geátum wealdan: þát wás gôð cyning.

XXXIV.

RETROSPECT OF BEÓWULF. — STRIFE BETWEEN
SWEONAS AND GEATAS.

- SE þæs leód-hryres leán gemunde
 uferan dōgrum, Eádgilse wearð
 feá-sceaftum feónd. Folce gestepte
 2395 ofer sæ síde sunu Óhteres
 wīgum and wæpnum: he gewræc syððan
 cealdum cear-síðum, cýning ealdre bineát.
 Swá he nīða gehwane genesen háfde,
 slīðra geslyhta, sunu Ecgþiówes,
 2400 ellen-weorca, ðð þone áne dæg,
 þe he wið þam wyrme gewegan sceolde.
 Gewát þá twelfa sum torne gebolgen
 dryhten Geáta dracan seeáwian;
 háfde þá gefrunen. hwanan síó fælið áras,
 2405 bealo-nīð biorna; him tō bearme cwom
 máððum-fát mære þurh þæs meldan hond.
 Se wás on þam þreáte þreotteoða secg,
 se þæs orleges ðr onstealde.
 háft hyge-giðmor, sceolde heán þonon
 2410 wong wísian: he ofer willan gióng
 tō þæs þe he eorð-sele áne wisse,
 hlæw under hrusan holm-wylme nêh,
 fð-gewinne, se wás innan full
 wrátta and wíra: weard unhióre,
 2415 gearo gúð-freca, gold-máðmas heóld,
 eald under eorðan; nás þát fðe ceáp,
 tō gegangenne gumena ænigum.
 Gesát þá on nasse nīð-heard cýning,
 penden hælo ábeád heorð-gencátum
 2420 gold-wine Geáta: him wás geðmor sefa,
 wáfre and wál-fús, Wyrð ungemete neáh,

- se þone gomelan grêtan sceolde,
 sêcean sâwle hord, sundur gedælan
 lif wið lice: nô þon lange wäs
 2425 feorh äðelinges flæsce bewunden.
 Biówulf maðelade, bearn Ecgþéowes:
 "Fela ic on giogoðe gûð-ræsa genäs,
 "orleg-hwíla: ic þät eall gemon.
 "Ic wäs syfan-wintre, þâ mec sinca baldor,
 2430 "freá-wine folca ät mînum fäder genam,
 "heóld mec and häfde Hrêdel cyning,
 "geaf me sinc and sýmbel, sibbe gemunde;
 "näs ic him tô life lâðra ôwihte
 "beorn in burgum, þonne his bearna hwyle,
 2435 "Herebeald and Hæðcyn, oððe Hygelác mîn.
 "Wäs þam yldestan ungedêfelice
 "mæges dædum morðor-bed strêd,
 "syððan hyne Hæðcyn of horn-bogan,
 "his freá-wine flâne geswencte,
 2440 "miste mercelses and his mæg ofscêt,
 "brôðor ôðerne, blôdigan gære:
 "þät wäs feoh-leás gefeoht, fyrenum gesýngad,
 "hreðre hyge-mêðe; sceolde hwäðre swâ þeáh
 "äðeling unwrecen caldres linnan.
 2445 "Swâ bið geðmorlic gomelum ceorle
 "tô gebíðanne, þät his byre ríde
 "giong on galgan, þonne he gyd wrece,
 "sârigne sang, þonne his sunu hangað
 "hrefne tô hrôðre and he him helpan ne mæg,
 2450 "eald and in-frôd, ænige gefremman.
 "Symble bið gemyndgad morna gehwylce
 "eaforan ellor-síð; ôðres ne gýmeð
 "to gebíðanne burgum on innan
 "yrfe-weardes, þonne se ân hafað
 2455 "þurh deáðes nýð dæda gefondad.
 "Gesyhð sorh-cearig on his suna bûre

“ win-sele wêstne, wind-gereste,
 “ reote berofene; rîdend swefað,
 “ hâleð in hoðman; nis þær hearpan swêg,
 2460 “ gomen in geardum, swylce þær iú wæron.

XXXV.

MEMORIES OF PAST TIME. — THE FEUD WITH
THE FIRE-DRAKE.

“ Gewîteð þonne on sealman, sorh-leóð gâleð
 “ ân âfter ânum: þûhte him eall tô rûm,
 “ wongas and wîc-stede. Swâ Wedra helm
 “ âfter Herebealde heortan sorge
 2465 “ weallende wâg, wihte ne mehte
 “ on þam feorh-bonan fæhðe gebêtan:
 “ nô þý ær he þone heaðo-rine hatian ne mehte
 “ lâðum dædum, þeáh him leóf ne wäs.
 “ He þâ mid þære sorge, þe him sió sâr belamp,
 2470 “ gum-dreám ofgeaf, godes leóht geceás;
 “ eaferum læfde, swâ dêð eádig mon,
 “ lond and leóð-byrig, þâ he of life gewát.
 “ þâ wäs synn and saeu Sweona and Geáta.
 “ ofer wîl wäter wróht gemæne.
 2475 “ here-nîð hearda, syððan Hreðel swealt,
 “ oððe him Ongenþeówes eaferan wæran
 “ frome fyrd-hwate, freóde ne woldon
 “ ofer heafo healdan, ac ymb Hreosna-beorh
 “ catolne inwit-scear oft gefremedon.
 2480 “ þât mæg-wine mine gewræcan,
 “ fæhðe and fyrene, swâ hyt gefræge wäs,
 “ þeáh þe ôðer hit ealdre gebohte,
 “ heardan ceápe: Hæðcynne wearð,
 “ Geáta dryhtne, gûð onsæge.

- 2485 “ þá ic on morgne gefrāgn mæg óðerne
 “ billes ecgum on bonan stælan,
 “ þær Ongenþeów Eofores niósade :
 “ gúð-helm tóglád, gomela Scyfling
 “ hreás *heoro*-blác ; hond gemunde
- 2490 “ fæhðo genóge, feorh-sweg ne ofteáh.
 “ Ic him þá máðmas, þe he me sealde,
 “ geald üt gúðe, swá me gifeðe wás,
 “ leóhtan sweorde : he me lond forgeaf,
 “ eard éðel-wyn. Nás him ænig þearf,
- 2495 “ þát he tó Gifðum óððe tó Gár-Denum
 “ óððe in Swió-ríce sêccan þurfe
 “ wyrsan wíg-frecan, weorðe gecýpan ;
 “ symle ic him on fêðan beforan wolde,
 “ ána on orde, and swá tó aldre sceall
- 2500 “ sácce fremman, þenden þis sword þolað,
 “ þát mec ær and síð oft gelæste,
 “ syððan ic for dugeðum Dāghrefne wearð
 “ tó hand-bonan, Huga cempan :
 “ nalles he þá frätwe Fres-cyninge,
- 2505 “ breóst-weorðunge bringan mōste,
 “ ac in campe gecrong cumbles hyrde,
 “ äðeling on elne. Ne wás ecg bona,
 “ ac him hilde-gráp heortan wylmas,
 “ bân-hûs gebräc. Nu sceall billes ecg,
- 2510 “ hond and heard sword ymb hord wígan.”
 Beówulf maðelode, beót-wordum spræc
 niéhstan síðe : “ Ic genêðde fela
 “ gúða on geogoðe ; gyt ic wylle,
 “ fród folces weard, fæhðe sêcan,
- 2515 “ mærdum fremman, gif mec se mân-sceaða
 “ of eorð-sele üt gesêceð !”
 Gegrêtte þá gumena gehwylene,
 hwate helm-berend hindeman síðe,
 swæse gesíðas : “ Nolde ic sword beran,

- 2520 "wæpen tō wyrme, gif ic wiste hū
 "wið þam aglæcean elles mealte
 "gylpe wiðgrīpan, swā ic gió wið Grendle dyde;
 "ac ic þær heaðu-fýres hátes wēne,
 "rêdes and-háttres: forþon ic me on hafu
- 2525 "bord and byrnan. Nelle ic beorges weard
 "oferfleón fôtes trem, *feond unhlýre*,
 "ac unc sceal weorðan üt wealle, swā unc Wyrð geteóð,
 "metod manna gehwäs. Ic eom on mōde from,
 "þät ic wið þone gūð-flogan gylp ofersitte.
- 2530 "Gebíde ge on beorge byrnum werede,
 "secgas on searwum, hwäðer sêl mæge
 "äfter wäl-ræse wunde gedýgan
 "uncer twega. Nis þät eówer síð,
 "ne gemet mannes, nefne mīn ánes,
- 2535 "þät he wið aglæcean efofoðo dæle,
 "eorl-scype efne. Ic mid elne sceall
 "gold gegangan oððe gūð nimeð,
 "feorh-bealu frêcne, fréán eówerne!"
 Ârás þá bī ronde rôf oretta,
- 2540 heard under helm, hioro-sercean bär
 under stân-cleofu, strengo getrûwode
 ánes mannes: ne bið swylc earges síð.
 Geseah þá be wealle, se þe worna fela,
 gum-cystum gôd, gūða gedigde,
- 2545 hilde-hlemma, þonne hnitan fêðan,
 (stôd on stân-bogan) streám üt þonan
 breacan of beorge; wäs þære burnan wälm
 heaðo-fýrum hát: ne mehte horde neáh
 unbyrnende ænige hwile
- 2550 deóp gedýgan for dracan lêge.
 Lêt þá of breóstum, þá he gebolgen wäs,
 Weder-Geáta leóð word üt faran,
 stearc-heort styrnde; stefn in becom
 heaðo-torht hlynnan under hárne stân.

- 2555 Hete wás onhrêred, hord-weard oncniów
mannes reorde; nās þær mára fyrst,
freóde tō friclan. From ærest cwom
oruð aglæcean út of stáne,
hát hilde-swát; hruse dynede.
- 2560 Biorn under beorge bord-rand onswáf
wið þam gryre-gieste, Geáta dryhten:
þá wás hring-bogan heorte gefýsed
sáce tō sêceanne. Sweord ær gebrád
gôð gûð-cyning gomele láfe,
- 2565 ecgum ungleáw, æghwáðrum wás
bealo-hycendra brôga fram ôðrum.
Stið-môð gestôð wið steápne rond
winia bealdor, þá se wým gebeáh
snúde tósomne: he on searwum bád.
- 2570 Gewát þá byrnende gebogen scrifðan tō,
gescife scyndan. Scyld wel gebearg
life and lice læssan hwíle
mærum þeódne, þonne his myne sôhte,
þær he þý fyrste forman dôgore
- 2575 wealdan môste, swá him Wýrd ne gescráf
hrêð át hilde. Hond up ábrád
Geáta dryhten, gryre-fáhne slôh
inige láfe, þát sió ecg gewác
brún on báne, bát unswíðor,
- 2580 þonne his piód-cyning þearfe háfde,
bysigum gebæded. Þá wás beorges weard
áfter heaðu-swenge on hreóum môde,
wearp wál-fýre, wíde sprungon
hilde-leóman: hrêð-sigora ne gealp
- 2585 gold-wine Geáta, gûð-bill geswác
nacod át niðe, swá hyt nô sceolde,
fren ær-gôð. Ne wás þát êðe sið,
þát se mæra maga Ecgpeówes
grund-wong þone ofgyfan wolde;

- 2590 sceolde *wyrmes* willan wíc eardian
 elles hwergen, swá sceal æghwyle mon
 álætan læn-dagas. Nás þá long tō þon,
 þæt þá aglæcean hy eft gemætton.
 Hyrte hyne hord-weard, hreðer æðme weóll,
 2595 niwan stefne nearo þrowode
 fyre befangen se þe ær folce weóld.
 Nealles him on heápe hand-gesteallan,
 äðelinga bearn ymbe gestôdon
 hilde-cystum, æc hy on holt bugon,
 2600 ealdre burgan. Hiora in ánum weóll
 sefa wið sorgum: sibb æfre né mæg
 wiht onwendan, þam þe wel þenceð.

XXXVI. WIGLAF HELPS BEÓWULF IN THE FEUD.

- WIGLÂF wás háten Weoxstánes sunu,
 leóflíc lind-wiga, leóð Scylfinga,
 2605 mæg Älfheres: geseah his mon-dryhten
 under here-gríman hát þrowian.
 Gemunde þá þá áre, þe he him ær forgeaf
 wíc-stede weligne Wægmundinga,
 folc-rihta gehwyle, swá his fäder áhte;
 2610 ne mihte þá forhabban, hond rond gefêng,
 geolwe linde, gomel swyrd geteáh,
 þæt wás mid eldum Eánmundes láf,
 suna Ôhteres, þam át sáce wearð
 wracu wine-leásum Weohstánes bana
 2615 méces ecgum, and his mágum ätbär
 brún-fágne helm, hringde byrnan,
 eald sweord eotonisc, þæt him Onela forgeaf,
 his gädelinges gúð-gewædu,
 fyrð-searo fúslíc: nó ymbe þá fæhðe sprác,
 2620 þeáh þe he his brôðor bearn ábredwade.

- He frätwe geheóld fela missera,
 bill and byrnan, óð þät his byre mihte
 eorl-seipe efnan, swá his ær-fäder ;
 geaf him þá mid Geátum gûð-gewæda
 2625 æghwäs unrim ; þá he of ealdre gewát,
 fróð on forð-weg. þá wäs forma sið
 geongan cernpan, þät he gûðe ræs
 mid his freó-dryhtne fremman sceolde ;
 ne gemealt him se móð-sefa, ne his mæges láf
 2630 gewác át wíge : þät se wurm onfand,
 syððan hie tógádre gegán háfdon.
 Wígláf maðelode word-rihta fela,
 sägde gesiðum, him wäs sefa geómor :
 “ Ic þät mæl geman, þær we medu þégun,
 2635 “ þonne we gehéton ússum hláforde
 “ in biór-sele, þe ús þás beágas geaf,
 “ þät we him þá gûð-geatwa gyldan woldon,
 “ gif him þyslicu þearf gelumpe,
 “ helmas and heard sweord : þe he úsic on herge geceás
 2640 “ tó þyssum sið-fate sylfes willum,
 “ onmunde úsic mærdða and me þás máðmas geaf,
 “ þe he úsic gár-wígend góde tealde,
 “ hwate helm-berend, þeáh þe hláford ús
 “ þis ellen-weore ána áþóhte
 2645 “ tó gefremmanne, folces hyrde,
 “ forþam he manna mæst mærdða gefremede,
 “ dæda dollícra. Nu is se dæg cumen,
 “ þät úre man-dryhten mägenes behófað
 “ góðra gûð-rinca : wutun gangan tó,
 2650 “ helpan hild-fruman, þenden hyt sý,
 “ gléd-egesa grim ! God wát on mec,
 “ þät me is micle leófre, þät mínne lic-haman
 “ mid mínne gold-gyfan gléd fáðmie.
 “ Ne þynceð me gerysne, þät we rondas beren
 2655 “ eft tó earde, nemne we æror mægen

- " fâne gefyllan, feorh ealgian
 " Wedra þiódnes. Ic wát gearo,
 " þát næron eald-gewyrht, þát he ána scyle
 " Geáta duguðe gnorn þrowian,
 2660 " gesígan át sáccce : sceal úrum þát sweord and helm,
 " byrne and byrdu-serúð bâm gemæne."
 Wóð þá þurh þone wál-rêc, wíg-heafolan bär
 freán on fultum, feá worda cwäð :
 " Leófa Biówulf, læst eall tela,
 2665 " swá þu on geoguð-feore geára geewæde,
 " þát þu ne áläete be þe lifigendum
 " dóm gedreósan : scealt nu dædum rôf,
 " äðcling ân-hydig, ealle mägene
 " feorh ealgian ; ic þe fullæstu !"
 2670 Áfter þám wordum wýrm yrre cwom,
 atol inwit-gäst óðre síðe,
 fýr-wylmum fáh fiónda niósan,
 láðra manna ; líg-ýðum forborn
 bord wið ronde : byrne ne meahste
 2675 geongum gâr-wigan geóce gefremman :
 ac se maga geonga under his mæges scýld
 elne gecode, þá his ágen wäs
 glêdum forgrunden. Þá gen gúð-cýning
 mærdæ gemunde, mägen-strengo,
 2680 slóh hilde-bille, þát hyt on heafolan stóð
 níðe genýded : Nágling forbärst,
 geswác át sáccce sweord Biówulfes
 gomol and græg-mæl. Him þát gifede ne wäs,
 þát him irenna ecge mihton
 2685 helpan át hilde ; wäs síó hond tó strong,
 se þe méca gehwane míne gefræge
 swenge ofersóhte, þonne he tó sáccce bär
 wæpen wundrum heard, nás him wihte þê sêl.
 Þá wäs þeód-sceaða þridan síðe,
 2690 frécne fýr-draca fæhða gemyndig,

rædde on þone rôfan, þá him rûm ágeald,
 hát and heaðo-grim, heals ealne ymbeféng
 biteran bânnum; he geblódegod wearð
 sâwul-driôre; swât ýðum weóll.

XXXVII. BEÓWULF WOUNDED TO DEATH.

- 2695 ÞÁ ic át þearfe *gefrágn* þeód-cyninges
 and-longne eorl ellen cýðan,
 cráft and cênðu, swâ him gecynde wäs;
 ne hêdde he þäs heafolan, ac sió hand gebarn
 môdiges mannes, þær he his mæges healp,
- 2700 þät he þone nið-gäst nioðor hwêne slôh,
 secg on searwum, þät þät sword gedeáf
 fâh and fâted, þät þät fýr ongon
 sweðrian syððan. Þá gen sylf cyning
 geweóld his gewitte, will-seaxe gebräd,
- 2705 biter and beadu-scearp, þät he on byrnan wäg:
 forwrat Wedra helm wurm on middan.
 Feónd gefyldan (ferh ellen wräc),
 and hi hyne þá begen ábroten háfdon,
 sib-ädelingas: swyle sceolde secg wesán,
- 2710 þegn át þearfe. Þät þam þeóðne wäs
 síðast síge-hwile sylfes dædum,
 worlde geweorces. Þá sió wund ongon,
 þe him se eorð-draca ær geworhte,
 swêlan and swellan. He þät sôna onfand,
- 2715 þät him on breóstum bealo-nið weóll,
 áttor on innan. Þá se ädeling gióng,
 þät he bí wealle, wís-hycgende,
 gesät on sesse; seah on enta geweorc,
 hû þá stân-bogan stapulum fäste
- 2720 éce eorð-reced innan heóldon.
 Hyne þá mid handa heoro-dreórigne

- þeoden mærne þegn ungemete till,
 wine-dryhten his wātere gelafede,
 hilde-sādne and his helm onspeón.
- 2725 Biówulf maðelode, he ofer benne spræc,
 wunde wāl-bleáte (wisse he gearwe,
 þæt he dæg-hwila gedrogen hāfde
 eorðan wynne; þā wās eall sceacen
 dōgor-gerīmes, deað ungemete neáh) :
- 2730 “ Nu ic suna mīnum syllan wolde
 “ gūð-gewædu, þær me gifede swā
 “ ænig yrfe-weard āfter wurde,
 “ līce gelenge. Ic þās leóde heóld
 “ fiftig wintra: nās se folc-cyning
- 2735 “ ymbe-sittendra ænig þāra,
 “ þe mec gūð-winum grētan dorste,
 “ egesan þeón. Ic on earde bād
 “ mæl-gesceafta, heóld mīn tela,
 “ ne sōhte searo-nīðas, ne me swōr fela
- 2740 “ āða on unriht. Ic þās ealles mæg,
 “ feorh-bennum seóc, gefeán habban:
 “ forþam me wītan ne þearf waldend fira
 “ morðor-bealo māga, þonne mīn sceaceð
 “ līf of līce. Nu þu lungre
- 2745 “ geong, hord sceáwian under hārne stān,
 “ Wīgláf leófa, nu se wurm ligeð,
 “ swefeð sāre wund, since bereáfod.
 “ Bió nu on ofoste, þæt ic ær-welan,
 “ gold-æht ongite, gearo sceáwige
- 2750 “ swegle searo-gimmas, þæt ic þý sēft mæge
 “ āfter mādðum-welan mīn ālætan
 “ līf and leóð-scipe, þone ic longe heóld.”

XXXVIII.

THE JEWEL-HOARD. THE PASSING OF BEÓWULF.

- Þá ic snúde gefrægn sunu Wihstânes
 áfter word-cwyðum wundum dryhtne
 2755 hýðran heaðo-siðcum, hring-net beran,
 brogdne beadu-sercean under beorges hrðf.
 Geseah þá sige-hrêðig, þá he bý sesse geóng,
 mago-þegn mðdig máððum-sigla fela,
 gold glitnian grunde getenge,
 2760 wundur on wealle and þæs wyrmes denn,
 ealdes uht-flogan, orcas stondað,
 fyrn-manna fatu feormend-leáse,
 hýrstum behrorene: þær wás helm monig,
 eald and ðmig, earm-beága fela,
 2765 searwum gesæled. Sinc eáðe mæg,
 gold on grunde, gumena cynnes
 gehwone ofer-higian, hýðe se þe wylle!
 Swylce he siomian geseah segn eall-gylden
 heáh ofer horde, hond-wundra mæst,
 2770 gelocen leoðo-cræftum: of þam leoða stòð,
 þát he þone grund-wong ongitan meahste,
 wráste giønd-wlitan. Nás þæs wyrmes þær
 onsýn ænig, ac hyne ecg fornam.
 Þá ic on hlæwe gefrægn hord reáfian,
 2775 eald enta geweorc áne mannan,
 him on bearm hladað bunan and discas
 sylfes dðme, segn eác genom,
 beácna beorhtost; bill ær-gescòð
 (ecg wás íren) eald-hláfordes
 2780 þam þára máðma mund-bora wás
 longe hwíle, lîg-egesan wæg
 hátne for horde. hiorð-weallende,

- middel-nihtum, ðð þät he morðre swealt.
 År wäs on ðfoste eft-siðes georn,
 2785 frätwum gefyrðred: hÿne fyrwet bräc,
 hwäðer collen-ferð cwicne gemëtte
 in þam wong-stede Wedra þeóden,
 ellen-siöene, þær he hine ær forlêt.
 He þä mid þäm mädnum mærne þiöden,
 2790 dryhten sinne driörigne fand
 ealdres ät ende: he hine eft ongon
 wätere weorpan, ðð þät wordes ord
 breóst-hord þurhbräc. *Beowulf mædelode,*
 gomel on gιοhðe (gold seeáwode):
 2795 “ Ic þära frätwa freán ealles þanc
 “ wuldur-cÿninge wordum secge,
 “ êcum dryhtne, þe ic her on starie,
 “ þäs þe ic môste mînum leóðum
 “ ær swylt-däge swyle gestrÿnan.
 2800 “ Nu ic on mädma hord mîne bebohte
 “ fröde feorh-lege, fremmað ge nu
 “ leóða þearfe; ne mäg ic her leng wesan.
 “ Håtað heaðo-mære hlæw gewyrcean,
 “ beorhtne äfter bæle ät brimes nosan;
 2805 “ se scel tó gemyndum mînum leóðum
 “ heáh hlifian on Hrones nässe,
 “ þät hit sæ lîðend syððan hátan
 “ Biówulfes biorh, þä þe brentingas
 “ ofer flöda genipu feorran drifað.”
 2810 Dyde him of healse hring gyldenne
 þiöden þrist-hÿdig, þegne gesealde,
 geongum gâr-wigan, gold-fåhne helm,
 beáh and byrnan, hêt hÿne brücan well:
 “ þu eart ende láf ússes cÿnnes,
 2815 “ Wægmunðinga; ealle Wÿrd forsweóf,
 “ mîne mágas tó metod-sceafte,
 “ eorlas on elne: ic him äfter sceal.”

þæt wás þam gomelan gingeste word
 breóst-gehygdum, ær he bælc cure,
 2820 háte heaðo-wylmas: him of hreðre gewát
 sáwol sécean, sôð-fástra dôm.

XXXIX. THE COWARD-THANES.

ÞÁ wás gegongen guman unfróðum
 earfoðlice, þæt he on eorðan geseah
 þone leófestan lífes ät ende
 2825 bleáte gebæran. Bona swylce lág,
 egeslic eorð-draca, ealdre bereáfod,
 bealwe gebæded: beáh-hordum leng
 wurm woh-bogen wealdan ne mōste,
 ac him írenna ecga fornámon,
 2830 hearde heaðo-scearpe homera láfe,
 þæt se wíð-floga wundum stille
 hreás on hrusan hord-árne neáh,
 nalles áfter lyfte lácende hwearf
 middel-nihtum, máðm-æhta wlonc
 2835 ansýn fýwde: ac he eorðan gefeóll
 for þás hild-fruman hond-geweorce.
 Húru þæt on lande lyt manna þáh
 mágén-ágendra míne gefræge,
 þeáh þe he dæda gehwás dyrstig wære,
 2840 þæt he wíð áttor-sceaðan oreðe geræsde,
 oððe hring-sele hondum styrede,
 gif he wáccende weard onfunde
 búan on beorge. Biówulfe wearð
 dryht-máðma dæl deáðe forgolden;
 2845 háfde æghwáðer ende geféred,
 lænan lífes. Nás þá lang tō þon,
 þæt þá hild-latan holt ofgêfan,
 tydre treów-logan tyne ätsomme,

- þá ne dorston ær dareðum lácan
 2850 on hyra man-dryhtnes miclan þearfe ;
 ac hy scamiende seyldas bæran,
 gûð-gewædu, þær se gomela lág :
 wlitan on Wígláf. He gewérgad sät,
 fêðe-cempa freán eaxlum neáh,
 2855 wehte hyne wätre ; him wiht ne speów ;
 ne meahte he on eorðan, þeáh he úðe wel,
 on þam frum-gáre feorh gehealdan,
 ne þús wealdendes *willan* wiht oncirran ;
 wolde dóm godes dædum rædan
 2860 gumena gehwylcum, swá he nu gen dêð,
 þá wás át þam geongum grim andswaru
 êð-begête þám þe ær his elne forleás.
 Wígláf maðelode, Weohstánes sunu,
 secg sárig-ferð seah on unlcófe :
 2865 “ þät lá mäg seegan, se þe wyle sôð sprecan,
 “ þät se mon-dryhten, se eów þá máðmas geaf,
 “ eóred-geatwe, þe ge þær on standað,
 “ þonne he on ealu-bence oft gesealde
 “ heal-sittendum helm and byrnan,
 2870 “ þeóden his þegnum, swylee he þryðlicost
 “ óhwær feor oððe neáh findan meahte,
 “ þät he genunga gûð-gewædu
 “ wráðe forwurpe. þá hyne wíg beget,
 “ nealles fole-cýning fyrð-gesteallum
 2875 “ gylpan þorfte ; hwáðre him god úðe,
 “ sigora waldend, þät he hyne sylfne gewræc
 “ ána mid ecge, þá him wás elnes þearf,
 “ Ic him lif-wraðe lytle meahte
 “ ätgifan ät gúðe and ongan swá þeáh
 2880 “ ofer mîn gemet mæges helpan :
 “ symle wás þý sæmra, þonne ic sweorde drep
 “ ferhð-geníðlan, fýr unswíðor
 “ weóll of gewitte. Wergendra tó lyt

- “ þrong ymbe þeóden, þá hyne sió prag becwom.
 2885 “ Nu sceal sinc-þego and swyrd-gifu
 “ eall êðel-wyn eówrum cynne,
 “ lufen áliegean: lond-rihtes môt
 “ þære mæg-burge monna æghwyle
 “ ídel hweorfan, syððan äðelingas
 2890 “ feorran gefricgean fleám eówerne,
 “ dôm-leásan dæd. Deáð bið sêlla
 “ eorla gehwyleum þonne edwít-lif!”

XL. THE SOLDIER'S DIRGE AND PROPHECY.

- HÊHT þá þät heaðo-weore * tó hagan bióðan
 up ofer êg-clif, þær þät eorl-weorod
 2895 morgen-longne dæg môd-giðmor sät,
 bord-häbbende, bega on wênum
 ende-dôgores and eft-cymes
 leófes monnes. Lyt swígode
 niwra spella, se þe näs gerád,
 2900 ac he sôðlice sägde ofer ealle ;
 “ Nu is wil-geofa Wedra leóða,
 “ dryhten Geáta deáð-bedde fäst,
 “ wunað wäl-reste wyrmes dædum ;
 “ him on efn ligeð ealdor-gewinna,
 2905 “ siex-bennum seóc: sweorde ne meahte
 “ on þam aglæcean ænige þinga
 “ wunde gewyreean. Wígláf siteð
 “ ofer Biówulfe, byre Wihstânes,
 “ eorl ofer ôðrum unlifigendum,
 2910 “ healdeð hige-mêðum heáfod-wearde,
 “ leófes and lâdes. Nu ys leóðum wên
 “ orleg-hwíle, syððan underne
 “ Froncum and Frysum fyll cyninges
 “ wíde weorðeð. Wäs sió wróht scepen

- 2915 “ heard wið Hugas, syððan Higelâc cwom
 “ faran flot-herge on Fresna land,
 “ þær hyne Hetware hilde gehnægdon,
 “ elne gecodon mid ofer-mâgene,
 “ þæt se byrn-wîga bûgan sceolde,
- 2920 “ feoll on fêðan: nalles frätwe geaf
 “ ealdor dugoðe; ûs wäs â syððan
 “ Merewioinga milts ungyfeðe.
 “ Ne ic tô Sweó-þeóde sibbe oððe treówe
 “ wihte ne wêne; ac wäs wîde cûð,
- 2925 “ þätte Ongenþiô ealdre besnyðede
 “ Hæðeyn Hrêðling wið Hrefna-wudu,
 “ þâ for on-mêðlan ærest gesôhton
 “ Geáta leóde Gûð-scilfingas.
 “ Sôna him se frôða fâder Ôhtheres,
- 2930 “ eald and eges-full ond-slyht âgeaf,
 “ âbreót brim-wîsan, brýð âheórde,
 “ gomela ió-meowlan golde berofene,
 “ Onclan môdor and Ôhtheres,
 “ and þâ folgode feorh-genîðlan
- 2935 “ ôð þæt hî ôðeodon earfoðlice
 “ in Hrefnes-holt hlâford-leáse.
 “ Besât þâ sin-herge sweorda lâfe
 “ wundum wêrge, weán oft gehêt
 “ earmre teohhe andlonge niht:
- 2940 “ cwâð he on mergenne mêces ecgum
 “ getan wolde, sume on galg-treówum
 “ *fuglum* tô gamene. Frôfor eft gelamp
 “ sârig-môðum somod ær-dâge,
 “ syððan hie Hygelâces horn and býman
- 2945 “ gealdor ongeáton. þâ se gôða com
 “ leóða dugoðe on lâst faran.

XLI. HE TELLS OF THE SWEDES AND THE GEATAS.

- “ Wäs sió swát-swaðu Sweona and Geáta,
 “ wäl-ræs wera wíde gesýne,
 “ hû þá folc mid him fæhðe tówehton.
 2950 “ Gewát him þá se góða mid his gádelingum,
 “ frôð fela geómor fästen sêcean,
 “ eorl Ongenþió ufor oncirde ;
 “ häfde Higelâces hilde gefrunen,
 “ wlonces wîg-cräft, wiðres ne trûwode,
 2955 “ þät he sæ-mannum onsacan mihte,
 “ heáðo-liðendum hord forstandan,
 “ bearn and brýde ; beáh eft þonan
 “ eald under eorð-weall. þá wäs æht boden
 “ Sweona leóðum, segn Higelâce.
 2960 “ Freoðo-wong þone forð ofereodon,
 “ syððan Hrêðlingas tó hagan þrungon.
 “ þær wearð Ongenþió ecgum sweorda,
 “ blonden-fexa on bîd wrecen,
 “ þät se þeód-cyning þasian sceolde
 2965 “ Eofores äne dôm : hyne yrringa
 “ Wulf Wonrêding wæpne geræhte,
 “ þät him for swenge swát ædrum sprong
 “ forð under fexe. Näs he forht swá þêh,
 “ gomela Scilfing, ac forgeald hraðe
 2970 “ wyrсан wrixle wäl-hlem þone,
 “ syððan þeód-cyning þyder oncirde :
 “ ne meahste se snella sunu Wonrêdes
 “ ealdum ceorle ond-slyht giofan,
 “ ac he him on heáfde helm ær gescer,
 2975 “ þät he blóde fáh búgan scolde,
 “ feóll on foldan ; näs he fæge þá git,
 “ ac he hyne gewyrpte, þeáh þe him wund hrine.
 “ Lêt se hearda Higelâces þegn

- " bráðne mæce, þá his bróðor læg,
 2980 " eald sweord eotonisc, entiscne helm,
 " breccan ofer bord-weal: þá gebeáh cyning,
 " folces hyrde, wæs in feorh dropen.
 " þá wæron monige, þe his mæg wriðon,
 " ricone árærdon, þá him gerýmmed wearð,
 2985 " þæt hie wæl-stôwe wealdan môston.
 " þenden reáfode rine ôðerne,
 " nam on Ongenþiô îren-byrnan,
 " heard swyrd hilted and his helm somod;
 " háres hyrste Higeláce bær.
 2990 " He þám frätwum fêng and him fâgre gehêt
 " leána fore leóðum and gelæste swá:
 " geald þone gûð-ræs Geáta dryhten,
 " Hrêðles eafora, þá he tô hám becom,
 " Jofore and Wulfe mid ofer-mâðmum,
 2995 " sealde hiora gehwáðrum hund þúsenda
 " landes and locenra beága; ne þorfte him þá leán
 ôðwitan
 " mon on middan-gearde, syððan hie þá mærdaga geslôgon;
 " and þá Jofore forgeaf ângan dôhtor,
 " hám-weorðunge, hylðo tô wedde.
 3000 " þæt ys sió fæhðo and se feônd-scipe,
 " wæl-nið wera, þæs þe ic wên hafo,
 " þe ús sêceað tô Sweona leóde,
 " syððan hie gefricgeað freán úserne
 " ealdor-leásne, þone þe ær geheold
 3005 " wið hettendum hord and ríce,
 " äfter häleða hryre hwate Scylfingas,
 " folc-ræd fremede oððe furður gen
 " eorl-scipe cfnde. Nu is ôfost betost,
 " þæt we þeód-cyning þær sceáwian
 3010 " and þone gebringan, þe ús beágas geaf,
 " on áð-färe. Ne scel ánes hwät
 " meltan mid þam môðigan, ac þær is mâðma hord,

- “gold unrimme grimme geceápod
 “and nu át síðestan sylfes feore
 3015 “beágas *gebohte*; þá sceal brond fretan,
 “áled þeccean, nalles eorl wegan
 “máððum tō gemyndum, ne mägð scýne
 “habban on healse hring-weorðunge,
 “ac sceall geómor-môð golde bereáfod
 3020 “oft nalles æne el-land tredan,
 “nu se here-wisa hleahtor álegde,
 “gamen and gleó-dreám. Forþon sceall gár wesan
 “monig morgen-ceald mundum bewunden,
 “háfen on handa, nalles hearpan swêg
 3025 “wígend wecccean, ac se wonna hrefn
 “fús ofer fægum, fela reordian,
 “earne secgan, hū him át æte speów,
 “þenden he wið wulf wäl reáfode.”
 Swá se secg hwata secgende wás
 3030 láðra spella; he ne leág fela
 wyrda ne worda. Weorod eall árás,
 eodon unblíðe under Earna nás
 wollen-teáre wundur sceáwian.
 Fundon þá on sande sáwul-leásne
 3035 hlim-bed healdan, þone þe him bringas geaf
 ærran mælum: þá wás ende-däg
 gôdum gegongen, þát se gûð-cyning,
 Wedra þeóden, wundor-deáðe swealt.
 Ær hî gesêgan syllicran wiht,
 3040 wrym on wonge wiðer-ráhtes þær
 láðne licgean: wás se lêg-draca,
 grimlic gryre-gäst, glêdum beswæled;
 se wás fiftiges fôt-gemearces
 lang on legere, lyft-wynne heóld
 3045 nihtes hwílum, nyðer eft gewát
 dennes niósian; wás þá deáðe fást,
 háfde eorð-scrafta ende genyttod.

- Him big stōdan bunan and oreas,
 discas lāgon and dýre swyrd,
 3050 ðmige þurh-etone, swá hie wið eorðan fæðm
 þúsend wintra þær eardodon :
 þonne wás þát yrfe eácen-cräftig,
 iú-monna gold galdre bewunden,
 þát þam hring-sele hrinan ne mōste
 3055 gumena ænig, nefne god sylfa,
 sigora sóð-cyning, sealde þam þe he wolde
 (he is manna gehyld) hord openian,
 efne swá hwylcum manna, swá him gemet þuhte.

XLII.

WIGLAF SPEAKS. THE BUILDING OF THE
BALE-FIRE.

- ÞÁ wás gesýne, þát se síð ne þáh
 3060 þam þe unrihte inne gehýdde
 wráte under wealle. Weard ær ofslóh
 feára sumne ; þá sió fæhð gewearð
 gewrecen wráðlice. Wundur hwár, þonne
 eorl ellen-róf ende gefêre
 3065 lif-gesceafta, þonne leng ne mæg
 mon mid his *māgum* medu-seld búan ?
 Swá wás Biówulfe, þá he biorges weard
 sóhte, searo-niðas : seolfa ne cūðe,
 þurh hwät his worulde gedál weorðan sceolde ;
 3070 swá hit ðð dōmes dæg diópe benemdon
 þeódnas mære, þá þát þær dydon,
 þát se secg wære synnum scildig,
 hergum geheaðerod, hell-bendum fäst,
 wommum gewitnad, se þone wong stráde.
 3075 Nás he gold-hwät : gearwor háfde

âgendes êst ær gesceáwod.

Wigláf maðelode, Wihstânes sunu :

“ Oft sceall eorl monig ânes willan

“ wræc âdreógan, swá ús geworden is.

3080 “ Ne meah-ton we gelæran leófne þeóden,

“ ríces hyrde ræd ænigne,

“ þæt he ne grêtte gold-weard þone,

“ lête hyne licgean. þær he longe wäs,

“ wicum wunian ôð woruld-ende.

3085 “ Heóldon heáh gesceap : hord ys gesceáwod,

“ grimme gegongen ; wäs þæt gifeðe tô swið,

“ þe þone þeóden þyder ontyhte.

“ Ic wäs þær inne and þæt eall geond-seh,

“ recedes geatwa, þá me gerýmed wäs,

3090 “ nealles swæslice sið âlýfed

“ inn under eorð-weall. Ic on ôfoste gefêng

“ micle mid mundum mägen-byrðenne

“ hord-gestreóna, hider út ätbär

“ cýninge mínum : cwico wäs þá gena,

3095 “ wis and gewittig ; worn eall gespræc

“ gomol on gehðo and eówic grêtan hêt,

“ bäd þæt ge geworhton äfter wines dædum

“ in bæl-stede beorh þone heán

“ micelne and mærne, swá he manna wäs

3100 “ wigend weorð-fullost wide geond eorðan,

“ þenden he burh-welan brúcan môste.

“ Uton nu êfstan ôðre siðe

“ seón and sêcean searo-gepræc,

“ wundur under wealle ! ic eów wísige,

3105 “ þæt ge genôge neán sceáwiað

“ beágas and bräd gold. Sie sió bær gearo

“ ädre geäfned, þonne we út cymen,

“ and þonne geferian freán úserne,

“ leófne mannan, þær he longe sceal

3110 “ on pás waldendes wære gepolian.”

- Hêt þá gebeóðan byre Wihstânes,
 hâle hilde-diór, hâleða monegum
 bold-âgendra, þât hie bæł-wudu
 feorran feredon, folc-âgende
- 3115 góðum tógênes: “Nu sceal glêd fretan
 “ (weaxan woma lêg) wigena strengel,
 “ þone þe oft gebâd ísern-scûre,
 “ þonne stræla storm, strengum gebæded,
 “ scôde ofer scild-weall, sceft nytte heóld,
- 3120 “ feðer-gearwum fûs flâne full-eode.”
 Hûru se snotra sunu Wihstânes
 âcîgde of corðre cyninges þegnas
 syfone *tôsome* þá sêlestan,
 eode eahta sum under inwit-hrôf;
- 3125 hilde-rinc sum on handa bær
 âled-leóman, se þe on orde geóng.
 Nâs þá on hlytme, hwá þât hord strude,
 syððan or-wearde ænigne dæl
 secgas gesêgon on sele wunian,
- 3130 læne licgan: lyt ænig mearn,
 þât hi ôfostlice út geferedon
 dýre mādmas; dracan êc scufun,
 wurm ofer weall-clif, lêton wæg niman,
 flôð fâðmian frätwa hyrde.
- 3135 Þær wäs wunden gold on wæn hladen,
 æghwäs unrím, äðeling boren,
 hâr hilde-rinc tó Hrônes nâsse.

XLIII. BEÓWULF'S FUNERAL PYRE.

- HIM þá gegiredan Geáta leóde
 ád on eorðan un-wáclícne,
 3140 helmum behongen, hilde-bordum,
 beorhtum byrnum, swá he bêna wás ;
 álegdon þá tô-middes mærne þeóden
 háled hiófende, hláford leófne.
 Ongunnon þá on beorge bæl-fýra mæst
 3145 wígend weccan : wudu-réc ástáh
 sweart ofer swioðole, swôgende lêg,
 wôpe bewunden (wind-blond geläg)
 ôð þát he þá bân-hûs gebrocen háfde,
 hát on hreðre. Higum unrôte
 3150 môd-ceare mændon mon-dryhtnes cwealm ;
 swylce giðmor-gyd † lat . ^{con} meowle
 wunden heorde . . .
 serg (?) cearig sælde geneahhe
 þát hio hyre gas hearde
 3155 ede wálfylla wonn . .
 hildes egesan hyðo
 haf mid heofon réce swealh (?)
 Geworhton þá Wedra leóde
 hlæw on hliðe, se wás heáh and brád,
 3160 wæg-liðendum wíde gesýne,
 and betimbredon on tyn dagum
 beadu-rôfes bêcn : bronda betost
 wealle beworhton, swá hyt weorðlicost
 fore-snotre men findan mihton.
 3165 Hí on beorg dydon bêg and siglu,
 eall swylce hyrsta, swylce on horde ær
 nîð-hydige men genumen háfdon ;
 forlêton eorla gestreón eorðan healdan,
 gold on greóte, þær hit nu gen lifað

- 3170 eldum swá unnyt, swá hit *æror* wäs.
 þá ymbe hlæw riodan hilde-deóre,
 äðelinga bearn ealra twelfa,
 woldon *ceare* cwīðan, kyning mænan,
 word-gyð wrecan and ymb wer sprecan,
- 3175 eahtodan eorl-scipe and his ellen-weorc
 duguðum dēmdon, swá hit ge-*dēfe* bið,
 þät mon his wine-dryhten wordum hēрге,
 ferhðum freóge, þonne he forð scile
 of hē-haman *læne* weorðan.
- 3180 Swá begnornodon Geáta leóde
 hláfordes *hryre*, heorð-geneátas,
 cwædon þät he wære woruld-cyning
 mannum mildust and mon-þwærust,
 leóðum liðost and lof-geornost.

APPENDIX.

THE ATTACK IN FINNSBURG.*

“ nās byrnað næfre.”

Hleoðrode þa heaðo-geong cyning :

“ Ne þis ne dagað eástan, ne her draca ne fleógeð,

“ ne her þisse healle hornas ne byrnað,

5 “ ac fêr forð berað, fugelas singað,

“ gylleð græg-hama, gûð-wudu hlynneð,

“ scyld scefte oncwýð. Nu scýneð þes mōna

“ waðol under wolenum ; nu árisað weá-dæda,

“ þe þisne folces nîð fremman willað.

10 “ Ac onwacnigeað nu, wígend mîne,

“ hebbað eówre handa, hícgeað on ellen,

“ winnað on orde, wesað on móde !”

þá árás monig gold-hladen þegn, gyrde hine his
swurde ;

þá tō dura eodon drihtlice ceman,

15 Sigeferð and Eaha, hyra sweord getugon,

and át ððrum durum Ordláf and Gûðláf,

and Hengest sylf ; hwearf him on lâste.

þá git Gáruulf Gûðere styrode,

þæt hie swá freólic feorh forman síðe

20 tō þære healle durum hýrsta ne bæran,

nu hyt nîða heard ányman wolde :

ac he frágn ofer eal undearninga,

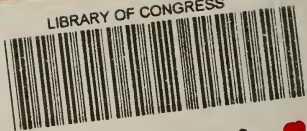
deór-môð háleð, hwá þá duru heólde.

“ Sigeferð is mîn nama (cwæð he), ic eom Secgena
leóð,

* See v. 1069 *seqq.*

- 25 “wrecca wīde cūð. Fela ic weána gebād,
 “heardra hilda; þe is gyt her witod,
 “swāðer þu sylf tō me sēcean wylle.”
 Þā wās on wealle wæl-slihta gehlyn,
 sceolde cêlod bord cēnum on handa
- 30 bân-helm berstan. Buruh-þelu dynede,
 ðð þæt åt þære gūðe Gârulf gecrang,
 ealra ærest eorð-bûendra,
 Gûðláfes sunu; ymbe hine gôdra fela
 hwearf laera hræw. Hräfñ wandrode
- 35 sweart and sealo-brûn; swurd-leóma stôð
 swylce eal Finns-buruh fýrenu wære.
 Ne gefrâgn ic næfre wurðlicor åt wera hilde
 sixtig sige-beorna sêl gebæran,
 ne næfre swânas swêtne medo sêl forgyldan,
- 40 þonne Hnæfe guldon his hæg-stealdas.
 Hig fuhton fíf dagas, swâ hyra nân ne feól
 driht-gesíða, ac hig þâ ðuru heóldon.
 Þâ gewát him wund hâleð on wæg gangan,
 sæde þæt his byrne ábrocen wære,
- 45 here-sceorpum hrôr, and eác wās his helm þyrl.
 Þâ hine sôna frâgn folces hyrde,
 hú þâ wígend hyra wunda genæson
 oððe hwæðer þæra hyssa

LIBRARY OF CONGRESS

0 005 073 408 0

